

LETNIK 23, ŠT. 93 / APRIL 2020

GLASILO INŽENIRSKÉ ZBORNICE SLOVENIJE

IZS.NOVO



**SLOVENSKI
INŽENIRSKI
DAN** 

4. MAREC 2020, LJUBLJANA



Aktualno

PRILAGOJENE AKTIVNOSTI ČLANOV IN ZBORNICE V ČASU IZREDNIH RAZMER

KAKO UPORABLJATI
PREZRAČEVALNE SISTEME STAVB
V ČASU EPIDEMIJE COVID 19?

POZIV VODJEM DEL K
UREDITVI STATUSA

S PRAZNOVANJA
PRVEGA SVETOVNEGA
INŽENIRSKÉGA DNE



NA NASLOVNICI

Inženirji z vsega sveta bomo od letos naprej vsako leto 4. marca praznovali svoj dan – svetovni inženirski dan.

Str.

UVODNIK

- 3 Nagovor predsednika Inženirske zbornice Slovenije

AKTUALNO

- 4 Prilagojene aktivnosti članov in zbornice v času izrednih razmer
 5 Želeli ste izvedeti
 6 Kako uporabljati prezračevalne sisteme stavb v času epidemije Covid 19?
 7 Poziv vodjem del k ureditvi statusa

ZAKONODAJA IN PREDPISI

- 9 Eno leto od uvedbe strokovnih nadzorov nad delom pooblaščenih inženirjev
 10 Pooblaščen inženir varnostnih sistemov, Gradbeni zakon, Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti
 11 Nove vrednosti nepremičnin – drugo sistemsko vrednotenje nepremičnin v Sloveniji

PROJEKTI

- 13 Pogodbe v graditeljstvu in odgovornost pooblaščenih inženirjev
 15 Pripravili smo novo vzorčno pogodbo za projektiranje

REPORTAŽE

- 16 Pooblaščen inženirji smo svoj dan praznovali v Cankarjevem domu
 18 Nagovor predsednika državnega sveta RS Alojza Kovšce ob Svetovnem dnevu inženirjev
 19 Kako inženirji prispevamo k razvoju sodobne družbe?

INTERVJU

- 21 Hidroelektrarne na spodnji Savi gradijo največjo sončno elektrarno

E-VPRAŠANJA

- 23 Želeli ste izvedeti

URADNI LIST IZS

- 24 Spremenjen način poslovanja zbornice v času izrednih razmer



IZS.NOVO

GLASILO INŽENIRSKÉ ZBORNICE SLOVENIJE
 Letnik 22, št. 93, APRIL 2020

Izhaja: 4 številke letno. Naklada te številke: 9.700 izvodov. Uredništvo: Inženirska zbornica Slovenije, Jarška cesta 10/b, 1000 Ljubljana. Elektronska pošta uredništva: iza@iza.si. Internet: <http://www.iza.si>.

Glavna in odgovorna urednica: mag. Barbara ŠKRABA FLIS. Tehnični urednik: Matjaž GRILC. Strokovni svet glasila IZS.NOVO: mag. Črtomir REMEC, Andrej POGAČNIK, dr. Bojan PAHOR, Matej KOVAČIČ, dr. Željko VUKELIČ, Mitja LENASSI, mag. Vinko VOLČANJK. Korektore: Petra KAVČIČ.

Oblikovanje: Kraft&Werk, Maribor.

Tisk: ORBIS print d.o.o., Ljubljana.

Izvod glasila IZS.NOVO je za člane Inženirske zbornice Slovenije brezplačen. Copyright © 2018 IZS.NOVO, Inženirska zbornica Slovenije.

ISSN 2232-6308



SPOŠTOVANI ČLANI ZBORNICE,

Najprej vas vse toplo pozdravljam v upanju, da ste dobro v zavetju svojih domov ali varno na delovnem mestu. Čez noč smo se morali reorganizirati v novih okoliščinah pandemije in delo od doma prek povezave z računalniki in sestanki z video konferencami je postalo v zadnjih tednih povsem običajno. Na gradbiščih je stanje sicer bistveno drugačno, ker opažev in armature še ne polagajo roboti. Manj težav je pri upravljanju mehanizacije, gradbiščni sestanki so večinoma virtualni, integralno vodenje projektov pa postaja vsakdanja praksa.

Ni naključje, da smo v okviru svetovnega dneva inženirjev prvi slovenski inženirski dan posvetili ravno integralnemu projektiranju, ki pravočasno vključuje vse stroke v procesu graditve. Glede na nove okoliščine vprašanje projektantov in izvajalcev, zakaj uporabljati BIM tehnologijo, če lahko vsa projektna neskladja rešujemo sproti na gradbišču, ne bo več pogosto. Zdaj je verjetno že vsakomur jasno, da bo zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v bodoče mnogo bolj zahtevno in bistveno lažje izvedljivo pri usklajeno načrtovani in vodeni gradnji. Kakorkoli – vsi si želimo, da gradbišča ob upoštevanju vseh predpisov in ukrepov ostanejo delujoča, čeprav v omejenih kadrovske in logističnih pogojih.

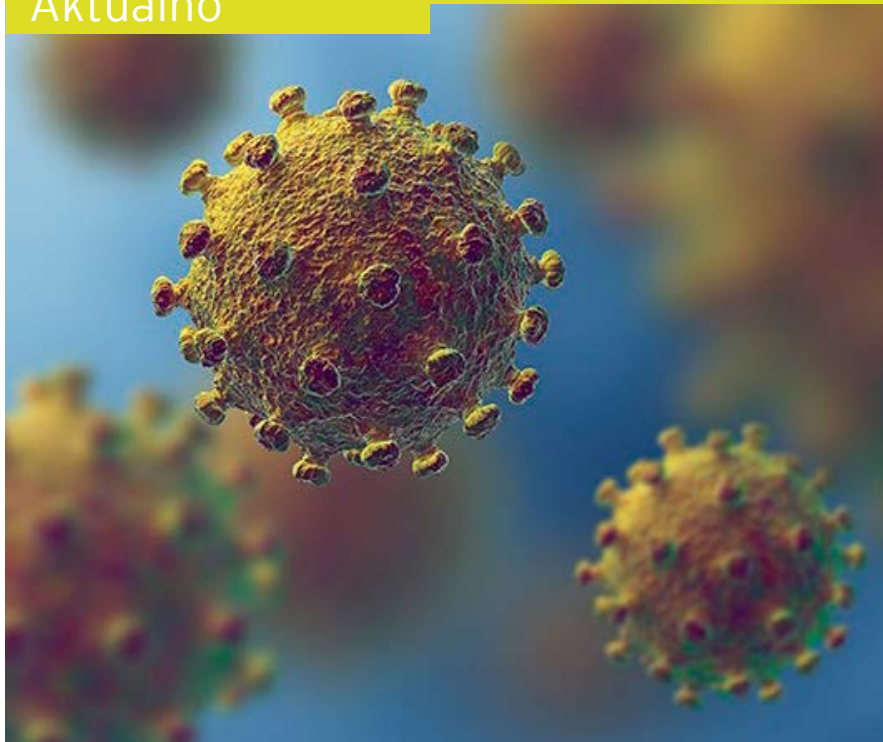
Gradbeništvo ni v celoti primerljivo z industrijo in je že zdaj nujno začeti s pripravo strateških državnih projektov, ki bodo po koncu izrednih razmer pospešili zagon gospodarstva in omogočili razvoj družbe.

Inženirska zbornica Slovenije je s tem namenom že v pozdravnem pismu novemu ministru za okolje in prostor mag. Andreju Vizjaku ponudila strokovno in organizacijsko sodelovanje pri ukrepih za izboljšanje predpisov na področju okolja, prostora in graditve. Prav tako zbornica pospešeno nadaljuje z aktivnostmi za izboljšanje pogojev dela članov, med drugim tudi z lani začeto pripravo standardnih popisov za stavbe, tako za gradbeno obrtniška dela, kot tudi za elektro in strojne instalacije predvidoma še letos.

Kljub kriznim razmeram mi dovolite, da ob zaključku tega pozdrava posvetimo nekaj besed prvemu praznovanju svetovnega inženirskega dneva 4. marca, ki ga je Generalna skupščina ZN sprejela na predlog Svetovne zveze inženirskih organizacij – WFEO. Vloga Inženirske zbornice Slovenije na poti do tega praznika ni zanemarljiva, saj že dvajset let pri tem aktivno sodelujemo, med drugim tudi z dvema zelo odmevnima mednarodnima dogodkoma: Svetovni inženirski forum – WEF 2012 in Svetovni gradbeni forum – WCF 2019. Želim si, da bo 4. marec tudi naslednja leta praznik vseh slovenskih inženirjev, na katerem se bomo zbrali v še večjem številu ob skupnem izobraževanju in druženju.

Spoštujmo predpisane omejitve in ostanimo zdravi!

mag. Črtomir Remec,
predsednik Inženirske zbornice Slovenije



Pandemija COVID 2019

PRILAGOJENE AKTIVNOSTI ČLANOV IN ZBORNICE V ČASU IZREDNIH RAZMER

Mag. Barbara ŠKRABA FLIS, univ.dipl.inž.grad.
Generalna sekretarka IZS

Nahajamo se v situaciji, v kakršni vsi skupaj še nismo bili. Prilagajamo se ji, iščemo optimalne poti, kako ohraniti zdravje vsakega med nami, naših bližnjih, sodelavcev, družbe in obenem zagotoviti ohranitev našega poslovanja, ki nam daje kruh in zagotavlja preživetje slovenskega gospodarstva.

UKREPI DRŽAVE

Država je v času od izbruha korona virusa pa do danes sprejela številne predpise z ukrepi, najprej za preprečevanje oziroma

zajezitev širjenja korona virusa, nato pa tudi za omilitev posledic oziroma negativnih učinkov epidemije na državljane in gospodarstvo. Na dan, ko pišem ta prispevek, jih je že 33. Vsak dan lahko pričakujemo nove, zato jih poimensko nima smisla navajati.

Vse veljavne interventne predpise najdete na povezavi <http://www.pisrs.si/Pis.web/aktualno>, ki se dnevno aktualizira.

Zelo pregledna je tudi stran vlade <https://www.gov.si/teme/koronavirus/> na kateri najdete tako podstran z ukrepi za zajezitev širjenja korona virusa kot podstran z ukrepi

Do zaključka izrednih razmer so odpovedani načrtovani izpitni roki in izobraževanja, strokovni nadzori in obravnave senatov disciplinskega sodišča. Vse vloge in vprašanja sprejema zbornica izključno po pošti. Osebni obiski niso mogoči. Informacije o stanju zadeve se podaja po telefonu in e-pošti. Podaljšane so uradne ure. Skupaj z novimi kontaktnimi podatki jih najdete na hrbtni strani glasila.

za omilitev posledic. Namenjena je državljanom in delodajalcem.

SPREMENJEN NAČIN POSLOVANJA ZBORNICE

Upravni odbor IZS je 12. marca skladno s predpisi za zajezitev širjenja korona virusa sprejel odločitev, da se za čas do 15. aprila spremeni način poslovanja zbornice, na seji 31. marca pa je glede na razmere ta čas podaljšal do zaključka izrednih razmer. Več o tem na hrbtni strani revije.

PROCESNI ROKI V UPRAVNIH POSTOPKIH NE TEČEJO

Državni zbor RS je 20. marca 2020 sprejel Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) ZZU-SUDJZ; (Ur.list RS 36/20), ki je pričel veljati 29. marca 2020.

Del zakona se nanaša na ukrepe v upravnih zadevah, ki se nanašajo tudi na postopke Inženirske zbornice Slovenije, ki jih zbornica izvaja v okviru javnih pooblastil.

Določeno je, da se roki za uveljavljanje pravic v upravnih zadevah podaljšujejo oziroma da roki v upravnih zadevah ne tečejo, razen če gre za zadeve, kjer obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za javni red in mir, za javno varnost, za premoženje večje vrednosti, če je od odločitve v zadevi odvisno preživetje stranke, če je od odločitve odvisno uveljavljanje drugih pravic.

Prav tako se z zakonom prilagaja poslovanje upravnih organov za to obdobje.

Ukrepi iz tega zakona ter iz aktov, sprejetih na njegovi podlagi, veljajo do prenehanja razlogov zanje, kar ugotovi Vlada Republike Slovenije s sklepom, ki ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, vendar najdlje do 1. julija 2020.

ZAČASNA PREPOVED IZVAJANJA NADZORA VGRAJENIH SISTEMOV AKTIVNE POŽARNE ZAŠČITE IN REDNEGA TEHNIČNEGA NADZORA HIDRANTNEGA OMREŽJA V RS

S 23. marcem 2020 je stopil v veljavo Odlok o začasni prepovedi izvajanja nadzora vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite in rednega tehničnega nadzora hidrantnega omrežja v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 32/20). S tem odlokom se, zaradi zajezitve in obvladovanja epidemije COVID-19, začasno prepoveduje izvajanje nadzora vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, kot ga določa Pravilnik o nadzoru vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 53/19), in rednega tehničnega nadzora hidrantnih omrežij, kot ga določa Pravilnik o preizkušanju hidrantnih omrežij (Uradni list RS,

PROCESNI ROKI V UPRAVNIH POSTOPKIH NE TEČEJO

Za postopke IZS to konkretno pomeni:

- V kolikor vam je bila do dne 29. marca 2020 vročena kakršna koli odločba IZS, za katero se do tega datuma še ni iztekel rok za pritožbo, rok za pritožbo od tega dne dalje ne teče in se bo njegov tek nadaljeval ob prenehanju veljavnosti ZZUSUDJZ; enako velja v primeru roka za vložitev tožbe na Upravno sodišče oz. roka iz poziva za dostavo dokumentacije v disciplinskem postopku, postopku strokovnega nadzora, postopku v zvezi s prijavo na strokovni izpit, postopku vpisa v imenike IZS ali postopku uskladitve podatkov v Imeniku pooblaščenih inženirjev.
- Za odločbe, izdane od 29. marca 2020 in do konca veljavnosti ZZUSUDJZ ne tečejo pritožbeni roki oz. roki za izpolnitev obveznosti iz odločb, ki bodo pričeli teči ob prenehanju veljavnosti ZZUSUDJZ.
- Od 29. marca 2020 ne tečejo roki za izdajo odločb oz. opravo drugih procesnih dejanj IZS (vendar se bomo potrudili, da bo delo kljub temu potekalo nemoteno, le pritožbe na molk organa v tem času ne bodo upravičene).
- V času veljavnosti ZZUSUDJZ se v upravnih zadevah pisne vloge lahko vlagajo po elektronski poti brez varnega elektronskega podpisa, če je identiteto vložnika mogoče ugotoviti na drug zanesljiv način; ustne obravnave in druga procesna dejanja, kjer so uradna oseba, stranka ali drug udeleženec lahko v neposrednem stiku, pa se ne izvajajo.

št. 22/95 in 102/09). Prepoved velja do 23. aprila 2020.

IZVAJANJE GEODETSKIH STORITEV

Na podlagi objavljenih ukrepov izhaja, da se dosledno izogibajte vsem aktivnostim, ki zahtevajo stik s stranko. Odpovejte že razpisane mejne obravnave, ne razpisujte novih mejnih obravnav. Ne izvajajte meritev, kjer je potrebno vstopati v obstoječe naseljene stanovanjske stavbe ali delovno okolje drugih oseb (kataster stavb).

Terensko delo in geodetsko izmero je mogoče izvajati (npr. predizmera, topografska izmera ipd.), če pri tem ne prihaja do stikov s strankami in je delodajalec z ukrepi poskrbel za vaše varno delo.

Preusmerite vse kontakte s strankami iz osebne stika na kontaktiranje preko telefona, e-pošte, video konference ipd. Podajte opozorilo o poslovanju na svoje internetne strani in na vhodna vrata.

Poskušajte organizirati pisarniško delo za zaposlene tako, da ne prihaja do stikov (delo od doma), v kolikor to ni mogoče, poskrbite za varno delo v skladu s priporočili NIJZ (<https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>); se stanke izvajajte na način video konference.

DELO NA GRADBIŠČIH

Od 3. aprila 2020, ko so stopile v veljavo spremembe in dopolnitve Odloka o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji, med izjeme, za katere prepoved ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom ne velja, sodijo tudi gradbena dela v oziroma na naseljenih gradbiščih, hišah oziroma stanovanjih, pri izvajanju katerih je zagotovljeno, da ni stika s potrošniki.

Tudi iz izjav izjav predstavnikov države izhaja, da država spodbuja nadaljevanje dela na gradbiščih, seveda ob upoštevanju priporočil za varno delo, za katerega mora poskrbeti delodajalec. Koordinator varnosti in zdravja pri delu na gradbišču je tisti, ki oceni tveganje in predpiše navodila izvajalcu (glede sestankov – naj se izvajajo video konference, ravnanja na gradbišču (razkuževanje, maska ...), prevozov (razkuževanje, maska ...), uporabe garderob (max. št. ljudi), uporabe jedilnice (max. št. ljudi) ...). Če je po oceni koordinatorja tveganje za varno delo preveliko, predlaga izvajalcu, da se gradbišče zapre. Še posebej pozoren mora biti, če gre za dela v zaprtih prostorih, kjer običajno dela na manjši površini več ljudi.

IZDAJANJE GRADBENIH DOVOLJENJ

Od 6. aprila 2020 med nujne zadeve po Zakonu o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) sodi tudi izdajanje gradbenih in uporabnih dovoljenj na upravnih enotah. Na ta način je poskrbljeno, da se objekti ne le gradijo, ampak je vzpostavljen celoten investicijski krog.

ČLANARINA ZA LETO 2020

Upravni odbor zbornice je na marčevski seji odločil, da se ob upoštevanju izrednih razmer račune za članarino in pristojbino za vodenje v imeniku pooblaščenih inženirjev, vodij del in seznamu podjetij, ki opravljajo arhitekturno in inženirsko dejavnost, izda po zaključku izrednih razmer. Dalje upravni odbor zbornice predlaga skupščini IZS, da za leto 2020 določi novo znižano višino članarine. Skupščina bo sklicana, ko bodo to omogočale razmere.

E-VPRAŠANJA?

Želeli ste izvedeti

Na vprašanja odgovarjajo strokovne službe in funkcionarji IZS

? Delodajalec mi je odredil delo od doma v času pandemije korona virusa. Ali sem upravičen do nadomestila za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu?

To nadomestilo je definirano v Zakonu o dohodnini v 44. členu (dohodek iz delovnega razmerja, ki se ne všteva v davčno osnovo):

(1) V davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja se ne všteta:

10. nadomestilo za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, pod pogojem, da je določeno s posebnimi predpisi ali na podlagi kolektivne pogodbe oziroma notranjega akta delodajalca, da gre za sredstva, ki so značilna, nujna in običajna za opravljanje določenega dela, in pod pogojem, da je delodajalec določil navedeno nadomestilo na podlagi izračuna realnih stroškov in zato le-ta predstavlja utemeljen in razumen znesek – do višine 5% mesečne plače delojemalca, vendar ne več kot do višine 5% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji. Dejanske stroške je mogoče uveljavljati na podlagi dokazil;

Najvišji znesek bi bil po naših izračunih 4,5 EUR/dan (1.806,00 EUR* 0,05 / 20 delovnih dni), ostalo je stvar dokazil.

KREDITNE TOČKE ZA LETO 2020

Pooblaščen in nadzorni inženirji morate v skladu z letnim programom poklicnega usposabljanja v letu 2020 zbrati šest kreditnih točk, pri čemer so vse te iz izbirnih vsebin.

Upravni odbor zbornice je na marčevski seji odločil, da bo po koncu veljavnosti ukrepov za preprečitev širjenja korona virusa na novo določil število kreditnih točk, ki jih morate pooblaščen in nadzorni inženirji zbrati v letu 2020.

Skrbite zase in druge. Ostanite zdravi. ■



Pandemija COVID 2019

KAKO UPORABLJATI PREZRAČEVALNE SISTEME STAVB V ČASU EPIDEMIJE COVID 19?

PI Mitja LENASSI, univ.dipl.inž.str.
Predsednik UO MSS

Vprašanje, ki si ga postavljajo dejansko vsi, ne samo lastniki, upravljalci in inženirji, nima enostavnega odgovora. Prednostno v pomoč našim članom s področja strojništva pri iskanju odgovorov na vprašanje v naslovu, sta spodaj elektronski povezavi na danes izpostavljeno tematiko, ki sta jo pripravili Zveza evropskih združenj, delujočih na področju ogrevanja, prezračevanja in obdelave zraka, REHVA in Ameriško združenje inženirjev, delujočih na področju ogrevanja, hlajenja in obdelave zraka, ASHRAE.

Zveza evropskih združenj, delujočih na področju ogrevanja, prezračevanja in obdelave zraka, REHVA:

https://www.rehva.eu/fileadmin/user_upload/REHVA_covid_guidance_document_2020-03-17_final2.pdf

Ameriško združenje inženirjev, delujočih na področju ogrevanja, hlajenja in obdelave zraka, ASHRAE:

<https://www.ashrae.org/file%20library/about/position%20documents/airborne-infectious-diseases.pdf>

Sicer ASHRAE navaja, da naj imajo sistemi prezračevanja vstopnih mest in čakalnic novih in obstoječih zdravstvenih objektov,

prenatrpanih zavetišč in podobnih ustanov presežene minimalne vrednosti¹ zunanje zraka, sicer predpisane s standardi. Z namenom, da bi bili kar najbolje pripravljene za obvladovanje nalezljivih bolezni, ki se prenašajo po zraku, vključno s pandemijo, povzročeno s strani novega virusa, naj se uporabijo tehnike, obravnavane v ASHRAE Vodniku za kakovost zraka v zaprtih prostorih, dosegljivem na <https://www.ashrae.org/technical-resources/bookstore/indoor-air-quality-guide>.

Ker se majhni delci nekaj časa zadržijo v zraku, lahko načrtovanje in obratovanje sistemov HVAC, ki zrak premikajo, vpliva na zmanjšan prenos bolezni na več načinov, na primer z naslednjim:

- dovodom čistega zraka občutljivim uporabnikom stavbe,
- zajemom onesnaženega zraka in / ali odvajanjem tega na prosto,
- redčenjem zraka v prostoru s čistejšim zunanjim zrakom in / ali filtriranjem zraka,
- čiščenjem zraka znotraj prostora.

ASHRAE priporoča inženirjem obravnavo naslednjih strategij, ki vse vplivajo na prenos bolezni:

- prezračevanje z redčenjem,

- laminarni in drugi načini zračnega toka znotraj prostora,
- ustvarjanje razlike tlaka med prostori,
- osebno prezračevanje²,
- prezračevanje z zajemanjem virov,
- filtracija (osrednja ali posamezna) in
- UVGI³ (zgornji del prostora, celoten prostor za čas njegove neuporabe in v zračnem toku znotraj naprave).

Filtracijo in UV germicidno obsevanje je mogoče pri novih stavbah načrtovati z majhnim povišanjem stroškov, prav tako je oboje mogoče dograditi v sistemih obstoječih stavb z namenom zmanjšanja nevarnosti akutnega izbruha bolezni. Izpostavljen ASHRAE Vodnik za kakovost zraka v zaprtih prostorih vsebuje potrebne informacije o prednostih in tehnikah za doseganje teh izboljšav.

GLEDANO NAPREJ IN OB POSODABLJANJU TSG-12640-001

Vse nove zdravstvene ustanove, vključno s ključnimi vhodnimi mesti, prostori prve pomoči, sprejemnicami in čakalnicami, bi morale vključevati infrastrukturo, ki omogoča hitro odzivanje na pandemijo. Takšna infrastruktura na primer vključuje naslednje:

- pri sistemih HVAC ločitev območij z visokim tveganjem,
- prazen prostor in zmogljivost sistema HVAC za nadgradnjo dodatne filtracije,
- sposobnost povečanja prezračevanja in/ali delovanja samo s 100% zunanjim zrakom,
- sposobnost vlaženja zraka,
- prazen zgornji del prostora in visok strop, kar omogoča učinkovito uporabo UV germicidnega obsevanja.

Ob predpripravi za vse zgoraj predlagano bi se v nujnih primerih lahko zelo hitro

umestili dodatni filtrski elementi, HVAC napravam povečala količina zunanega zraka in v zgornje dele prostorov dogradilo UV germicidno obsevanje.

Nujno je vzpodbuditi čim prejšnje sodelovanje inženirjev s strokovnjaki za preprečevanje okužb, ki imajo znanje o prenosu okužbe v skupnosti in na delovnih mestih ter o strategijah za preprečevanje in zmanjšanje tveganja.

COVID 19 IN HEPA⁴ FILTRI V PREZRAČEVALNIH SISTEMIH

Premer virusa COVID 19 znaša približno 0,125 mikrona, vendar pri kašljanju in kihanju potuje skozi zrak v bioloških aerosolih velikosti od 0,5 do 3 mikrona. HEPA filtri predstavljajo visokozmogljivo izločanje trdnih delcev iz zraka, ki zajame mikrobo, prah in druge delce velikosti do 0,3 mikrona. Pomeni, dograditev takšnih filtrov je v prezračevalnih sistemih z obtočnim zrakom smiselna, vendar je vprašanje ali to dovoljuje ventilator, saj znaša že začetni padec tlaka skozenj običajno preko 100 Pa. Zato je pomembno, da se o takšni tehnični rešitvi razmislija vnaprej.

Vežano na OP prostore, ki uporabljajo tudi sisteme z obtočnim zrakom. Pri nas se praviloma uporablja nemški standard DIN 1946-4, Prezračevanje v stavbah in prostorih zdravstvenih storitev⁵, ki za prostore vrste I, kamor uvršča OP prostore, zahteva najmanj tri stopenjsko filtracijo. Tretjo predstavlja filter razreda najmanj H-13, ki ravno izpolnjuje zgoraj predstavljeno merilo HEPA filtra. Obstočnost filtra je odvisna od končnega padca tlaka v njem, kot tudi od samih navodil proizvajalca, in lahko znaša tudi do 10 let. Ključnega pomena za zmogljivost filtra je njegova začetna namestitvev in izvedba preizkusa na morebitno puščanje. ■

¹ Strategije DCV (Demand Control Ventilation) se v času epidemije pri takšnih ustanovah, če so bile uporabljene, opustijo.

² Predstavlja mehansko prezračevanje z dovajanjem zraka neposredno v dihalno območje uporabnika, brez mešanja tega z onesnaženim prostorskim zrakom. Dihalno območje predstavlja po ASHRAE Standard 62.1 zaseden prostor med ravninama 75 in 1800 mm nad tlemi in več kot 600 mm od sten ali nepremične klimatske naprave.

³ UVGI (Ultraviolet Germicidal Irradiation) UV germicidno obsevanje je metoda razkuževanja, ki uporablja kratkovalovno ultravijolično svetlobo (UV-C) za uničenje ali nedejavnost mikroorganizmov.

⁴ HEPA (High-Efficiency Particulate Air) je visokozmogljiv zračni filter. Skupni standardi zahtevajo, da mora HEPA filter iz skozenj prehajajočega zraka odstraniti vsaj 99,95% (EN 1822) ali 99,97% (ASME, US DOE) delcev, katerih premer je enak 0,3 µm.

⁵ Trenutno veljavna izdaja je iz leta 2018. Informacija o tem standardu je dosegljiva na <http://www.izs.si/novica/posodobljena-izdaja-din-1946-4-2355/>



Gradbeni zakon

POZIV VODJEM DEL K UREDITVI STATUSA

Renata GOMBOC PODMENIK, inž.mat., mag.posl.ved
Vodja javnih pooblastil

Mag. Barbara ŠKRABA FLIS, univ.dipl.inž.grad.
Generalna sekretarka IZS

Gradbeni zakon v 120. členu določa, da lahko odgovorni vodje (posameznih) del po ZGO-1 opravljajo storitev vodenja del na gradbišču, ne da bi bili vpisani v imenik vodij del, samo do 31. 5. 2020. Istega dne se konča tudi prilagoditveno obdobje za izvajalce, ki so bili ustanovljeni pred 1. junijem 2018, ko se je začel uporabljati Gradbeni zakon in ki opravljajo dejavnost gradbeništva še po pravilih ZGO-1. Ta rok pa je na podlagi drugega odstavka 6. člena Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) podaljšan. Novi rok se tako izteče osmi dan od dneva prenehanja ukrepov. Ukrepi prenehajo z dnem preklica, a najkasneje 1. julija 2020.

POZIV NEVPISANIM ODGOVORNIM VODJEM (POSAMEZNIH) DEL PO ZGO-1 K VPISU V IMENIK VODIJ DEL

Ponovno vas želimo opozoriti, da se 31. maja 2020 oz. osem dni po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID 19 izteče rok za ureditev statusa vodje del tistim posameznikom, ki delo vodje del opravljajo še na podlagi določb ZGO-1, ne da bi bili

vpisani v imenik vodij del (pri IZS, OZS, GZS) ali imenik pooblaščenih inženirjev. Ti posamezniki so:

- odgovorni vodje del za zahtevne, manj zahtevne, nezahtevne objekte in posamezna dela, ki so delovali po drugem odstavku 230. člena ZGO-1,
- odgovorni vodje del za manj zahtevne, nezahtevne objekte in posamezna dela, ki so delovali po prvem odstavku 77. člena in tretjem odstavku 230. člena ZGO-1,
- odgovorni vodje del za posamezna dela, ki so delovali po tretjem odstavku 77. člena ZGO-1.

Ker posamezniki iz zgornjih treh alinej niso vpisani v imenik pri IZS, ne prejema naših obvestil (e-sporočil, revije), vas prosimo, da vaše sodelavce, kolege in prijatelje, ki delo vodje del opravljajo še po pogojih ZGO-1 in še niso vpisani v imenik vodij del, opozorite na iztek roka za ureditev statusa vodje del.

Za ohranitev pooblastila za vodenje del in s tem pridobljenih pravic po ZGO-1 morajo posamezniki iz zgornjih treh alinej oddati vlogo za vpis v imenik vodij del in si pridobiti poklicni naziv vodja del. Vlogi bodo morali predložiti potrdilo o izobrazbi, delovnih izkušnjah, strokovnem izpitu po ZGO-1,

dokazilo o urejenim zavarovanju odgovornosti za škodo po 14. členu Gradbenega zakona in dokazilo o načinu opravljanja poklicnih nalog za gospodarski subjekt, ki izpolnjuje pogoje iz 14. člena Gradbenega zakona.

Posameznike pozivamo, da vlogo za vpis v imenik vodij del oddajo čim prej, da bo njihov status urejen do 31. maja 2020 oz. v osmih dneh po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID-19, saj pričakujemo večji pripad vlog.

Ob tem velja poudariti, da bodo s 1. junijem 2020 oz. osmi dan po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID-19 posameznikom iz zgornjih treh alinej pridobljene pravice po ZGO-1 usahnile in da si

o mirovanju poklicnega naziva vodja del. To pomeni, da do ponovne ureditve statusa nalog vodje del ne boste mogli opravljati več.

Zato vas pozivamo, da v kolikor nam teh dokazil še niste poslali, to nemudoma storite. Dokazila za uskladitev podatkov lahko pošljete tudi na elektronski naslov: uskladitev_podatkov@izs.si .

POOBLAŠČENI INŽENIRJI

Pooblaščen inženirji imate pooblastilo za vodenje del že urejeno z vpisom v imenik pooblaščenih inženirjev pod pogojem, da ste IZS predložili tudi zavarovanje odgovornosti za škodo po 14. členu Gradbenega zakona. V kolikor tega niste storili, ne izpol-

Leta 2018 je izpit za vodjo del s področja gradbene stroke opravilo 147 posameznikov, 2019 pa 174. V imenik vodij del pri IZS je trenutno vpisanih 2579 vodij del, od tega 1752 s področja gradbene stroke. Pooblastilo za vodenje del pa imajo tudi pooblaščen inženirji gradbene stroke, ki jih je trenutno 1468. Imenika vodij del – mojstrov in nosilcev obrtnosti vodi OZS, imenik vodij del – delovodij pa GZS, tako da je treba prišteti še te, da se dobi celotno število vodij del.

Posameznik, ki želi opraviti strokovni izpit za vodjo del pri IZS mora oddati **prijava na strokovni izpit pri pristojni službi IZS**. Ko je prijava popolna, prejme kandidat obvestilo o popolni prijavi in račun za plačilo strokov. Petnajst dni pred izpitnim rokom prejme kandidat vabilo na izpit. Izpit obsega splošni in posebni del. Program splošnega dela izpita je enak za vsa strokovna področja in kandidate, program posebnega dela izpita pa je prilagojen strokovnemu področju (gradbeništvo, elektrotehnika, strojništvo ...). Splošni del izpita obsega predmeti predpisi s področja graditve objektov, arhitekturne in inženirske dejavnosti, ter osnov varstva okolja, ter predmet investicijski procesi in vodenje projektov. Posebni del izpita obsega naslednje predmete:

- preveritev praktičnih izkušenj (referenčna dela ali pisna naloga),
- varstvo zdravja in življenja ljudi ter varstvo okolja pri graditvi objektov,
- področni predpisi in standardizacija s področja graditve objektov.

Naslednji izpitni rok je bil načrtovan v zadnjem tednu maja. Po sklepu upravnega odbora IZS so v času izrednih razmer odpovedani vsi izpitni roki.

PREDLOG ZAKONA O SPREMENBAH GRADBENEGA ZAKONA

Državni svet RS je 30. marca 2020 poslal Državnemu zboru RS v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku Predlog Zakona o spremembah Gradbenega zakona. Predlog zakona predvideva spremembo prvega odstavka 120. člena Gradbenega zakona in sicer **podaljšuje prehodno obdobje za uskladitev pogojev za izvajalce do 31. 5. 2022**. Predlog zakona žal istočasno **ne podaljšuje prehodnega obdobja za uskladitev pogojev za osebe, ki so po ZGO-1 lahko nastopale kot odgovorni vodja (posameznih) del**, ki je določeno z drugim odstavkom 120. člena Gradbenega zakona. ■

Več o strokovnem izpitu za vodjo del najdete na naši spletni strani:

<http://www.izs.si/strokovni-izpiti/navodila-za-prijava-k-izpitu-2/>

Osebe, ki želijo nastopati kot vodje del, morajo urediti status vodje del najpozneje v roku osmih dni po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na covid-19. Ukrepi prenehajo veljati z dnem preklica, a najkasneje 1. julija 2020.

jih bodo na novo lahko pridobili le v skladu s pogoji iz Gradbenega zakona.

Vodje del, vpisani v imenik vodij del, z vpisom v imenik **ne postanejo člani zbornice**. Zbornica nad njimi ne izvaja strokovnega nadzora, vodi pa disciplinske postopke na podlagi prejetih prijav. Ne plačujejo članarine zbornici, ampak **plačujejo letno pristojbino za vodenje v imeniku vodij del in vodenje disciplinskih postopkov**.

POZIV PREPISANIM V IMENIK VODIJ DEL K POSREDOVANJU MANJKAJOČIH PODATKOV

Gradbeni zakon določa, da morate posamezniki – **odgovorni vodje del za zahtevne objekte po ZGO-1**, ki ste bili z začetkom uporabe novega Gradbenega zakona s 1. junijem 2018 **prepisani v nov imenik vodij del pri IZS**, IZS do 31. maja 2020 posredovati dokazila o:

- zaposlitvi in
- zavarovanju odgovornosti za škodo po 14. členu Gradbenega zakona.

Rok 1. junij 2018 pa je na podlagi drugega odstavka 6. člena Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) podaljšan. Novi rok se izteče osmi dan od dneva prenehanja ukrepov. Ukrepi prenehajo z dnem preklica, a najkasneje 1. julija 2020.

V kolikor dokazil zbornici ne boste posredovali, vam bo s 1. junijem 2020 oz. v osmih dneh po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID-19 izdana odločba

njujete zakonskih pogojev za opravljanje nalog vodje del po Gradbenem zakonu.

PRILAGODITEV IZVAJALCEV

Izvajalec, ustanovljen pred 1. junijem 2018, ko se je pričel uporabljati nov Gradbeni zakon, lahko deluje po pogojih ZGO-1 le še do 31. maja 2020 oz. **osem dni po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID-19**. Od 1. junija 2020, ko se konča z zakonom določeno dvo-letno prehodno obdobje, namenjeno prilagoditi na nove pogoje, oz. **osem dni po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID-19**, pa mora imeti polno zaposlenega najmanj enega vodjo del ter sklenjeno zavarovanje odgovornosti za škodo po 14. členu Gradbenega zakona.

STROKOVNI IZPIT ZA VODJO DEL

V zadnjih dveh letih smo zaznali večje število prijav na strokovni izpiti za vodjo del, predvsem s področja gradbene stroke. Verjetno ne le zato, ker mora imeti s 1. junijem 2020 (zaradi COVID-19 je ta rok prestavljen in začne veljati osem dni po prenehanju začasnih ukrepov vezanih na COVID-19) izvajalec polno zaposlenega vodjo del, ampak tudi zato, ker je zakon znižal pogoj dolžine praktičnih izkušenj iz 5 oz. 7 oz. 10 let na 3 leta in je večje število posameznikov izpolnilo pogoj za pristop k izpitu. Na prvi izpitni rok za gradbeno stroko v letošnjem letu, ki naj bi bil konec marca, a je bil zaradi pandemije koronavirusa odpovedan, je bilo prijavljenih 43 posameznikov.

Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti

ENO LETO OD UVEDBE STROKOVNIH NADZOROV NAD DELOM POOBLAŠČENIH INŽENIRJEV

Helena VIDIC BIZJAK, univ.dipl.prav.
Svetovalka za pravne zadeve



Za zbornico je prvo leto izvajanja strokovnih nadzorov nad delom pooblaščenih in nadzornih inženirjev po Zakonu o arhitekturni in inženirski dejavnosti. V januarju so se pričele priprave na izvedbo strokovnih nadzorov v letu 2020. Računalniški izbor je bil izveden februarja, postopki so se pričeli, nadzori naj bi se pričeli izvajati od marca dalje, a je načrte prekrizala pandemija.

Izkazalo se je, da nekateri člani zbornice niso sporočili svojih novih naslovov, zato je bilo nekaj težav z vročanjem. V kolikor se na prvo obvestilo niso odzvali, so bili ponovno pozvani in opozorjeni, da bomo v primeru nesodelovanja zadevo predali v reševanje disciplinskemu tožilcu IZS.

Prav tako se je izkazalo, da nekateri člani v preteklem letu niso opravljeni poklicnih nalog pooblaščenih inženirjev, v tem pri-

nepravilnosti. Le v enem primeru je bilo odločeno, da je potrebno v enem letu izvesti obnovitveni nadzor, je pa nadzorovani član zoper ugotovljeni zapisnik podal pripombe, o katerih bo odločil strokovni svet.

Pri večini opravljenih nadzorov pa so člani nadzornih komisij podali tudi priporočila, pri čemer so opozorili zlasti na izdajanje ustreznih odločb o imenovanju vodje projekta/vodje nadzora za vsak objekt posebej, redno strokovno usposabljanje, pravilno vodenje in arhiviranje dokumentacije, izdelavo projektnih nalog, pravilno vodenje zapisnika mejne obravnave, kontrolna merjenja, izdelavo lokacijskih izboljšav, dodatne vsebine v geodetskem načrtu, označitev geodetskega datuma pri zakoličenju, zapis horizontalnega in višinskega geodetskega datuma v izdelke in uporabo strokovne terminologije.

Odrejena sta bila dva izredna strokovna nadzora, ki pa še nista zaključena in bosta predvidoma razširjena na dodatne udeležence v obeh nadzorovanih projektih.

Po enoletnih izkušnjah je v teku dopolnjevanje Navodil za izvedbo strokovnega nadzora z ustreznimi vprašalniki za posamezno stroko, narejen pa je bil tudi naključni izbor rednih strokovnih nadzorov za leto 2020, o čemer so bili izbrani člani že obveščeni. Strokovni nadzori v 2020 naj bi se pričeli izvajati v marcu, a je načrte prekrizala pandemija korona virusa. Tako kot izvedba strokovnih izpitov bo tudi izvedba strokovnih nadzorov mogoča šele po odpravi ukrepov za preprečitev širjenja korona virusa. ■

Strokovni nadzori v 2020 naj bi se pričeli izvajati v marcu, a je načrte prekrižala pandemija korona virusa. Tako kot izvedba strokovnih izpitov bo tudi izvedba strokovnih nadzorov mogoča šele po odpravi ukrepov za preprečitev širjenja korona virusa.

V februarju 2019 je bil skladno s Splošnim aktom o strokovnem nadzoru nad delom pooblaščenih inženirjev izveden naključni računalniški izbor članov, katerih delo naj bi bilo pregledano (1% članov iz vsake matične sekcije – skupno 74 članov, kar je več, kot 1% vseh članov, kot je zakonski minimum).

Vsakemu od izbranih članov je bilo najprej poslano obvestilo o tem, da bo tekom leta nad njihovim delom izveden redni strokovni nadzor. Člani so bili hkrati pozvani, da zbornici posredujejo seznam zaključenih projektov, pri katerih so sodelovali v preteklem letu, zaradi lažjega določanja članov nadzornih komisij z ustreznim znanjem in delovnimi izkušnjami.

meru so bili obveščeni, da se nadzor v tem letu ne opravi, bili pa so uvrščeni na listo odloženih nadzorov, ki bodo opravljeni v prihodnje.

Nekaj članov je tekom leta zaprosilo za status mirovanja oz. so jim bile izdane odločbe o mirovanju zaradi neuskladitve podatkov v imeniku do 1. junija 2019, nekaj je bilo tudi izbrisanih iz imenika in tudi v teh primerih se nadzor ni opravil.

Dva od članov svoje poklicne naloge opravljata v tujini in tudi v tem primeru se je strokovni nadzor odložil.

Iz ugotovljenih zapisnikov o zaključenih nadzorih izhaja, da v veliki večini člani nadzornih komisij niso odkrili nepravilnosti oziroma ni bilo ugotovljenih večjih

Izdelava načrtov tehničnega varovanja

POOBLAŠČENI INŽENIR VARNOSTNIH SISTEMOV,
GRADBENI ZAKON, ZAKON O ARHITEKTURNI IN
INŽENIRSKI DEJAVNOSTI

PI mag. Vinko VOLČANJK, univ.dipl.inž.el.
Predsednik UO MSE

Kaj imajo skupnega pojmi v naslovu tega prispevka? Gradbeni zakon (GZ) opredeljuje in ureja pogoje in vprašanja vezana z graditvijo objektov, Zakon o arhitekturi in inženirski dejavnosti (ZAID) določa pogoje za opravljanje poklicnih nalog pooblaščenega inženirja po GZ, pooblaščen inženir varnostnih sistemov (PIVS) pa je odgovoren za izdelavo projektnih rešitev sistemov tehničnega varovanja, torej njegove naloge sovpadajo z določili gradbene zakonodaje.

**PRAKSA KAŽE OBČASNE KRŠITVE
VELJAVNE ZAKONODAJE**

Na zbornico smo prejeli obvestilo o kršitvah, do katerih prihaja pri načrtovanju sistemov tehničnega varovanja. Pri ključnem preverjanju poznavanja vsebin, ki jih podaja Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV-1), smo ugotovili, da marsikateri inženir zakona ne pozna oz. zanj niti ne ve. Posledično seveda načrtuje na področju, za katerega ni pooblaščen.

ZAID IN ZZASV-1

ZAID v 4. členu (poklicne naloge pooblaščenih arhitektov in inženirjev) podaja, da se poklicne naloge pooblaščenega inženirja s področja elektrotehnike nanašajo med ostalim tudi na področje proti eksplozijskega, požarnega in tehničnega varovanja. Vendar pa omenjena področja sovpadajo tudi z določili Zakona o zasebnem varovanju. Slednji določa pristojnosti in pogoje za opravljanje zasebnega varovanja, strokovno usposabljanje in izpolnjevanje ipd. Za področje načrtovanja sistemov tehničnega varovanja je potrebno imeti po določilih ZZasV-1 posebno licenco za Pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov.

Torej mora imeti inženir za načrtovanje tehničnih sistemov varovanja dve pooblastili: po določili ZAID in po določilih ZZasV-1.

**POMEN DOLOČIL ZZASV-1 ZA FIZIČNE
IN PRAVNE OSEBE**

PIVS je odgovoren za izdelavo projektov za izvedbo sistemov tehničnega varovanja in nadzor nad izvajanjem sistemov tehničnega varovanja.

Sistemi tehničnega varovanja so sredstva za varovanje, kontrolo gibanja oseb

in predmetov, odkrivanje in javljanje ne-pooblaščenih prisotnosti, prenos alarmnih sporočil ter sredstva za obdelavo teh sporočil. Za sisteme tehničnega varovanja po tem zakonu se štejejo tudi drugi sistemi, ki se neločljivo povežani s sistemi tehničnega varovanja po tem zakonu (varstvo pred požarom, javljanje eksplozivnih in drugih plinov, socialni alarmi ...).

Kaj to pomeni v praksi? Sisteme vplodne zaščite, kontrole gibanja in videonadzora lahko načrtuje samo posameznik s pooblastilom po ZAID (PI-E) in ZZasV (PIVS). Sisteme za detekcijo požara, eksplozivnih in drugih plinov ipd. lahko načrtuje posameznik samo s pooblastilom po ZAID, vendar le do točke, ki zagotavlja prenos signala do varnostnega centra. Opredelitev povezave z varnostnim centrom je že področje, ki več ni v domeni gradbene zakonodaje. Posebnost je, če so sistemi za detekcijo požara, plinov ipd. integralno povezani z drugimi sistemi varovanja stavbe in ljudi (npr. skupna centrala za požar in vlom). V tem primeru je celoten sistem v pristojnosti načrtovanja PIVS.

Kaj pa pravne osebe? Tudi za njih velja določilo, da morajo imeti licenco za področje tehničnega varovanja. Pogoj je sklenjeno delovno razmerje s PIVS (za nedoločen čas s polnim delovnim časom) ali biti sam PIVS.

**POGOJ ZA NPK POOBLAŠČENI INŽENIR
VARNOSTNIH SISTEMOV (PIVS)**

PIVS ima pravico neposredno opravljati naloge zasebnega varovanja z dnem vročitve službene izkaznice, če ima sklenjeno delovno razmerje z imetnikom licence.

Posebni pogoji, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki želi pridobiti NPK PIVS, so:

- PI-E s pooblastilom za projektiranje v skladu z zakonom, ki ureja graditev objektov;
- opravljeno strokovno usposabljanje in uspešno preverjanje znanja za PIVS v skladu z zakonom, ki ureja zasebno varovanje;

Poleg pridobljene osnovne strokovne usposobljenosti (NPK) oziroma izobraževanja se mora oseba vsakih pet let udeležiti obdobjnega strokovnega izpopolnjevanja in uspešno opraviti obdobjni preizkus strokovne usposobljenosti.



mag. Vinko VOLČANJK

**STATUS PROJEKTNE DOKUMENTACIJE
S PODROČJA TEHNIČNEGA VAROVANJA**

Po 14. členu ZZasV-1 (varovanje podatkov) se za poslovno skrivnost po tem zakonu štejejo tudi podatki iz projektov tehnične dokumentacije za izvedbo sistemov tehničnega varovanja.

To dejansko pomeni, da mora biti tovrstna dokumentacija izdelana kot fizično ločena dokumentacija in da z njo po prejemu razpolaga naročnik ter z njo ustrezno ravna.

ZAKLJUČEK

Za načrtovanje sistemov tehničnega varovanja (z izjemo s področja požarnega varovanja, detekcije plinov ipd.) je torej potrebno imeti zaposlenega inženirja s pooblastilom za Pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov. Neupoštevanje teh določil predstavlja kršitev za pravno osebo in za fizično osebo.

Opažena pa so tudi vprašanja vezana na Pravilnika o podrobnejši vsebini dokumentacije in obrazcih, povezanih z graditvijo objektov. Slednji opredeljuje "načrte s področja požarne varnosti, z oznako 6". Tu ne gre za načrtovanje sistemov požarnega varovanja, ampak za določanje potrebnih ukrepov.

Zato bi podali še kratek zaključni pregled pristojnosti:

- načrti s področja elektrotehnike, z oznako 3: celotno področje električnih inštalacij (vključno s telekomunikacijami, sistemi varovanja pred požari ipd.) – pooblastilo PI-E, za pravno osebo po določilih ZAID,
- načrti s področja elektrotehnike, z oznako 3: inštalacije tehničnega varovanja (vlom, videonadzor, kontrola pristopa ipd.) – pooblastili PI-E in PIVS, za pravno osebo po določilih ZAID in ZZasV-1,
- načrti s področja požarne varnosti, z oznako 6: vsebine iz načrtovanja ukrepov požarne varnosti (beri Študija in Zasnova požarne varnosti) – pooblastilo PI-PV, za pravno osebo po določilih ZAID. ■

Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin

NOVE VREDNOSTI NEPREMIČNIN - DRUGO SISTEMSKO VREDNOTENJE NEPREMIČNIN V SLOVENIJI

PI Matjaž GRILC, univ.dipl.inž.geod.
Član UO MSGeo

Množično vrednotenje nepremičnin je sistem masovnega ocenjevanja vrednosti nepremičnin na podlagi modelov množičnega vrednotenja in podatkov o nepremičninah, ki so izvorno hranjene v uradnih nepremičninskih evidencah. Sistem je bil razvit na podlagi pravil za posamično ocenjevanje tržne vrednosti nepremičnin in nadgrajen na način, da lahko na osnovi velikega števila posamičnih ocen vrednosti in ob upoštevanju podatkov o nepremičninah in njihove lege posplošimo vrednost na množico istovrstnih nepremičnin. Modeli vrednotenja simulirajo obnašanje trga nepremičnin in omogočajo statistično zanesljivo oceno tržne vrednosti. Osnova za tovrstne modele je sistematično spremljanje trga nepremičnin in posledično korekcija modela z realnimi tržnimi vrednostmi. Rezultat množičnega vrednotenja nepremičnin so posplošene vrednosti nepremičnin.

KAKOVOST OCENJENIH VREDNOSTI NEPREMIČNIN

- v sistemu množičnega vrednotenja je odvisna od:
- kakovosti podatkov o trgu nepremičnin,
- kakovosti modelov vrednotenja,
- kakovosti podatkov o nepremičninah.

Večina ljudi je prepričana, da je bil sistem množičnega vrednotenja nepremičnin vzpostavljen z izključnim namenom obdavčenja nepremičnin. Pa vendar ni tako. Danes mineva 13 let od začetkov vzpostavitve sistema in dobrih 8 let od prvega pripisa posplošene vrednosti. **Davka na nepremičnine** še vedno nismo uspeli uvesti, sistem posplošene tržne vrednosti nepremičnin pa se je tako trdno zasidral v nekatere velike (državne) sisteme, da so njegovi uporabniki zahtevali revizijo sistema, korekcijo modelov vrednotenja in izvedbo novega sistemskega vrednotenja nepremičnin. **Posplošene tržne vrednosti se praktično vsakodnevno uporabljajo** pri izračunavanju socialnih transferjev in drugi socialni zakonodaji, uporabljajo jih bančniki, zavarovalnice, cenilci ...

NOVE VREDNOSTI NEPREMIČNIN

ki temeljijo na novih modelih za izračun posplošene tržne vrednosti nepremičnin, bomo dobili **v začetku aprila leta 2020**. Vlada RS pod vodstvom premiera Marjana Šarca je na svoji zadnji seji pred zaključkom mandata sprejela Uredbo o določitvi modelov vrednotenja nepremičnin, s katero se

zaključuje drugi cikel oblikovanja modelov vrednotenja. V dneh ko tole prebirate, bo Geodetska uprava RS na osnovi teh novo sprejetih modelov pripisala nove vrednosti vsem nepremičninam.

Na osnovi zakonskih določil ZMVN-1, bi morali v mesecu aprilu 2020 vsi lastniki nepremičnin na dom dobiti obvestila o novi vrednosti nepremičnin. Vendar se to ne bo zgodilo, saj je interventni zakon ZIUZEOP, posegel tudi na to področje in v 40. in 41. členu določil veljavnost posplošenih vrednosti nepremičnin. Zelo pomemben je 40. člen tega zakona, ki podaljšuje veljavnost stare (do sedaj veljavne) posplošene vrednosti nepremičnin iz prvega vrednotenja za vse prejemnike socialnih transferjev do 30. junija 2021. 41. člen interventnega zakona pa ureja zamike rokov izvedbe drugega množičnega vrednotenja. Geodetska uprava RS je dolžna 1. aprila 2020, po novih modelih izračunati in vpisati nove vrednosti nepremičnin v Evidenco vrednotenja. Vendar pozor – ti podatki – nove vrednosti, se bodo za lastnike nepremičnin, začeli javno izkazovati šele 1. januarja 2021. Osem dni po tem datumu, pa bomo obvestila o posplošeni tržni vrednosti nepremičnin dobili lastniki na dom. Do takrat pa imamo še vedno čas, da popravimo napačne podatke o lastnosti nepremičnin, ki neposredno vplivajo na izračun vrednosti in s tem pripomoremo k bolj pravilnemu izračunu posplošene tržne vrednosti naše nepremičnine. **Uveljavljanje posebnih okoliščin**, o katerih pišem v nadaljevanju tega prispevka, se bodo lahko izvajale šele **po javni razgrnitvi podatkov, torej začetek leta 2021**.

IZ ZGODOVINE ...

Za začetek si na kratko osvežimo spomin in v kratkih alinejah opišimo dosedanje aktivnosti projekta množičnega vrednotenja nepremičnin v Sloveniji:

- 2006 je Državni zbor sprejel Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin – ZMVN.
- 2007 je bil ustanovljen Urad za množično vrednotenje nepremičnin na Geodetski upravi RS.
- 2007 je bila vzpostavljena Evidenca trga nepremičnin, ki vse do danes spremlja realne transakcije nepremičnin v celotni Sloveniji (<http://prostor3.gov.si/ETN-JV/>). Zbrane transakcijske cene so sistemska korekcija za umerjanje modelov vrednotenja – več je zbranih transakcij, bolj so modeli kalibrirani in posplošene tržne

vrednosti nepremičnin manj odstopajo od realnih tržnih vrednosti.

- 2011 so bili sprejeti prvi modeli vrednotenja.
- 2012 je bil izveden prvi pripis posplošene tržne vrednosti 6,5 milijonom nepremičnin v Sloveniji.
- 2013 je bila izvedena prva indeksacija vrednosti nepremičnin.
- 2014 je bila sprejeta Ustavna odločba o razveljavitvi Zakona o davku na nepremičnine in ugotoviti, da je Zakon o množičnem vrednotenju, kolikor se nanaša na množično vrednotenje nepremičnin zaradi obdavčevanja nepremičnin, v neskladju z Ustavo RS.
- 2015 je bila izvedena druga indeksacija vrednosti nepremičnin.
- 2017 je bila izvedena tretja indeksacija vrednosti nepremičnin.

NOVI ZMVN-1

Z novim Zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1), ki je začel veljati 11. januarja 2018, so bile odpravljene neustavnosti predhodnega zakona in s tem odprta ponovna možnost uporabe podatkov o posplošenih vrednostih tudi za davčne namene.

Ključne spremembe, ki jih prinaša novi ZMVN-1, so naslednje:

- stroka, občine in lastniki imajo vsak svoj, z zakonom določen poseben postopek za **sodelovanje pri oblikovanju modelov vrednotenja**,
- lastniki bodo lahko spremenili posplošeno vrednost svoje nepremičnine z **dokazovanjem posebne okoliščine** v upravnem postopku tudi po pripisu posplošene tržne vrednosti svoje nepremičnine,
- **preverjanje modelov** vrednotenja se bo izvajalo **pogosteje**, in sicer na dve leti, **indeksacija vrednosti**, ki jo je poznal ZMVN, **pa se ukinja**. Množično vrednotenje nepremičnin vključuje tri zaporedne postopke:
- **določanje modelov vrednotenja** za različne vrste nepremičnin, kamor so bili vključeni tudi strokovna javnost, občine in lastniki nepremičnin – 1. oktober 2019,
- **pripis posplošene vrednosti nepremičninam** na osnovi modelov, ki jih sprejme Vlada RS z uredbo – 1. april 2020,
- **ugotavljanje posebnih okoliščin**, ki zagotavlja možnost spremembe posamične posplošene vrednosti, če ima nepremičnina neko izjemno lastnost.



Javni vpogled v ETN - evidenco trga nepremičnin.

Kot rečeno, je prvo sistemsko vrednotenje nepremičnin potekalo leta 2010 na osnovi takrat veljavnega Zakona o evidentiranju nepremičnin (ZMVN). Pripisane vrednosti so bile izračunane na osnovi **21 modelov množičnega vrednotenja** in so odražale stanje trga na dan 1. julij 2010.

Drugo sistemsko vrednotenje nepremičnin je predvideno v letu 2020. Temelji na zmanjšanem številu modelov, ki jih je **po novem 17**. Odražalo bo stanje trga nepremičnin na datum 1. januar 2020.

SPREMENJENI MODELI VREDNOTENJA

Geodetska uprava RS je na osnovi pripomb strokovne in druge zainteresirane javnosti v celotnem obdobju prvega vrednotenja, na osnovi analiz posplošenih tržnih vrednosti in ob upoštevanju dejstva, da se je kvaliteta prostorskih podatkov, ki so osnova za izračun, v zadnjem desetletju izredno izboljšala, pripravila spremembe veljavnih modelov vrednotenja.

Izvedene so naslednje glavne izboljšave modelov:

- izboljšanje določanja vrednostnih con in vrednostnih ravni, ki v modelih opredeljujejo vpliv lokacije na vrednost,
- upoštevanje površin posameznih vrst prostorov pri vrednotenju delov stavb,
- upoštevanje dejanske rabe zemljišč za javne ceste in železnice ter vodna zemljišča, ki se vrednotijo z modelom za druga zemljišča (DRZ) ter upoštevanje namenske rabe za ostala zemljišča.

Izboljšave so narekovale spremembo veljavnih modelov, ukinitve nekaterih starih modelov, ki so se izkazali za neprimerne in uvajanje novih modelov vrednotenja za posamezne vrste nepremičnin. Število modelov se je spremenilo iz 21 na 17. Glavne spremembe so naslednje:

Z ZMVN-1 SO SE UKINILI:

1. model za kmetijske stavbe (PKO)
2. model za zidanice (PKZ)
3. model za zemljišča za gradnjo stavb (ZGS)
4. model za pozidana zemljišča (PSZ)
5. model za druga zemljišča (ZDR)
6. model za rudnike (PNM)

NOVI MODELI PO ZMVN-1:

1. model za stavbe za turizem (TUR), ki se uporablja za vrednotenje bivalnih prostorov, namenjenih za začasno bivanje ljudi (hoteli, zdravilišča in podobne enote)
2. model za kmetijske in druge stavbe (KDS), ki se uporablja za vrednotenje kmetijskih stavb in drugih podobnih enot
3. model za stavbe splošnega družbenega pomena (SDP), ki se uporablja za vrednotenje stavb, namenjenih za kulturo, izobraževanje, zdravstvo, šport in podobnih enot
4. model druga zemljišča (DRZ), ki se uporablja za vrednotenje zemljišč, ki so po dejanski rabi javna cestna in javna železniška infrastruktura oziroma vodna zemljišča
5. model za stavbna zemljišča (STZ), ki se uporablja za vrednotenje zemljišč, ki so po namenski rabi stavbna zemljišča in ostala zemljišča, ki po namenski rabi niso kmetijska ali gozdna.

KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO LASTNIKI?

Na osnovi spremenjenih modelov vrednotenja je GURS konec leta 2019 izvedel poskusni izračun vrednosti za vse nepremičnine v RS. Kaj je pokazal poskusni izračun?

- Izračunana je bila posplošena tržna vrednost za skoraj **6,4 milijona nepremičnin**.
- **Skupna vrednost vseh nepremičnin po novih modelih znaša 160 milijard evrov**, kar je 36 milijard evrov več kot v prvem vrednotenju.
- Direktna primerjava vrednosti po modelih ni mogoča, ker so nekateri modeli

ukinjeni, nekateri novi, skoraj vsi pa vsaj malo spremenjeni.

- Vsekakor je potrebno del povečanja vrednosti pripisati stanju na trgu nepremičnin, ki je trenutno v konjunkturi, del pa izboljšanim nepremičninskim podatkom, ki so se v zadnjih desetih letih nenehno izboljševali.

Podrobnejša analiza pokaže, da je največja razlika v vrednosti dobljena pri modelih za zemljišča. Le-ta so se v prvem množičnem vrednotenju vrednotila po dejanski rabi, v drugem vrednotenju pa se vrednotijo po podrobni namenski rabi prostora. Kaj to pomeni?

Poglejmo primer – če imate v lasti zemljišče, ki je po namenski rabi (po prostorskem načrtu) stavbno zemljišče, namenjeno za gradnjo, vi pa imate na tem zemljišču obdelano njivo, je bila v prvem vrednotenju določena vrednost na osnovi dejanske rabe zemljišča – torej kot kmetijsko zemljišče s ceno nekaj evrov za kvadratni meter. V drugem vrednotenju bo to isto zemljišče, kjer je še vedno njiva, vrednoteno kot stavbno zemljišče, torej z nekaj desetkrat večjo vrednostjo po kvadratnem metru kot prej.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Drugo množično vrednotenje vsekakor prinaša kvalitativni preskok in pomemben korak k realnim – tržnim vrednostim nepremičnin. V novem ciklu množičnega vrednotenja, katerega rezultati, torej novo ocenjene posplošene vrednosti nepremičnin, bodo začele veljati 1. aprila 2020, se skladno s trendi trga nepremičnin v zadnjih letih, napoveduje bistveno povišanje posplošenih tržnih vrednosti. Te naj bi se za stanovanjske nepremičnine v povprečju povišale za 5 do 15 %, v mestnih središčih tudi za precej več. Še višji so odstotki povišanja poslovnih in drugih vrst nepremičnin, kar bo vse vplivalo tudi na odločanje o upravičenosti do javnih transferjev. Zato je Vlada RS predlagala, da

se za obdobje epidemije in nekaj časa po njej za te namene uporabljajo sedaj veljavne posplošene vrednosti nepremičnin iz prvega vrednotenja, ki pa so dejansko precej nižje.

Prostora za izboljšave sistema pa je še ogromno, predvsem na nepremičninskih in prostorskih podatkih, ki pomenijo vhodno "surovino" za izračun vrednosti v modelih vrednotenja.

KAJ LAHKO NAREDIMO LASTNIKI NEPREMIČNIN?

Izračunane vrednosti v drugem sistemskem vrednotenju nepremičnin bodo razgrnjene v januarju 2021. Lastniki lahko, v primeru da se z vrednostjo ne strinjamo zaradi napačnih podatkov, popravimo podatke o nepremičninah v javnih evidencah in sistem bo tokrat poskrbel, da se bo vrednost preračunala in spreminjala sproti, praktično preko noči. V kolikor pa so podatki pravilni in na vrednost vplivajo drugi objektivni razlogi, pa lahko lastniki, tokrat prvič, v upravnem postopku **uveljavljamo posebne okoliščine**, s katerimi lahko do določene vrednosti zmanjšamo ali povečamo vrednost naših nepremičnin. Roka za uveljavljanje posebnih okoliščin GURS ni predpisal. Postopek je permanenten in ga lahko uveljavljate, kadarkoli se te posebne okoliščine pojavijo.

Za lastnika nepremičnin je pomembno, da obvestilo o vrednosti njegovih nepremičnin, ki ga bo dobil po pošti na dom, zelo dobro pregleda, ugotovi morebitne napake ali razloge za drugačno vrednost in v takem primeru sproži v zakonu predvidene instrumente za spreminjanje vrednosti.

Poleg individualnih pobud za spremembo podatkov pa država izvaja tudi sistemske akcije za spreminjanje oz. izboljšanje podatkov. Kritični so predvsem podatki o zemljiščih, kjer žal še vedno nimamo popolnih evidenc o pozidanih zemljiščih, zemljiščih pod cestno infrastrukturo in vodnih zemljiščih. V projektu eProstor nastaja **evidenca stavbnih zemljišč**, ki bo opredelila pozidana in nepozidana stavbna zemljišča in slednjim določila razvojno stopnjo zemljišča. Prav tako so v nastajanju **evidence dejanske rabe cestnih zemljišč**, tako občinskih kot državnih, **in vodnih zemljišč**. Podatki o podrobni namenski rabi zemljišč in podatki o stavbah se posodabljajo sproti, tako da so iz dneva v dan kakovostnejši.

Dejstvo je, da obdavčenje nepremičnin še ni prioriteta nove Vlade RS. Morda je bolje tako, saj se nam s tem podaljšuje čas za pridobivanje manjkajočih podatkov, predvsem pa se ponuja priložnost za izboljšanje obstoječih nepremičninskih podatkov, kar posledično pomeni bolj pravičnejše vrednotenje in obdavčenje.

Je na vidiku že tretje sistemsko vrednotenje nepremičnin? ■

Inženirska praksa

POGODBE V GRADITELJSTVU IN ODGOVORNOST POOBLAŠČENIH INŽENIRJEV

Vasja KAJFEŽ, univ.dipl.prav.



Vasja KAJFEŽ

10. člen Gradbenega zakona (GZ; Ur.l. RS št. 61/2017) določa, da mora investitor z drugimi udeleženci pri graditvi objektov (projektantom, nadzornikom oz. izvajalcem) skleniti pisno pogodbo.

Pri sestavi posamezne pogodbe morajo udeleženci pri graditvi objektov upoštevati določila 12., 13. in 14. člena GZ, obvezno pa tudi določila 4., 5., 14. in 16. člena Zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti (ZAID; Ur.l. RS št. 61/2017). Iz navedenih zakonskih določil lahko razberemo, kdo lahko nastopa pri sklepanju pogodb kot udeleženec pri graditvi objektov. Kot že doslej (po določilih ZGO-1 in še prej po določilih ZGO) lahko posamezen udeleženec nastopa v več vlogah; tako lahko investitor nastopa še v vlogi nadzornika ali izvajalca ali projektanta, seveda ob upoštevanju zakonskih omejitev (**izločanje položaja v vlogi nadzornika in izvajalca**). Tu je treba pripomniti, da navedenih možnosti ne moremo uporabljati absolutno, omejitve so določene z določilom 14. člena ZAID, ki določa pogoje za opravljanje arhitekturne in inženirske dejavnosti, določilom 14. člena GZ, ki določa pogoje za opravljanje dejavnosti gradbeništva in 16. členom ZAID, ki določa zaščito naziva gospodarskega subjekta.

Za opravljanje dejavnosti na področju poklicnih nalog pooblaščenih arhitektov in inženirjev, se **lahko** ustanovijo posamezni gospodarski subjekti, ki nosijo naziv: arhitekturni biro, krajinsko arhitekturni biro, inženirski biro in geodetski biro. Skupno vsem navedenim birojem je, da morajo imeti najmanj polovico deležev v družbi družbeniki, ki imajo pridobljen naziv pooblaščen arhitekt ali pooblaščen krajinski arhitekt ali pooblaščen inženir ali pooblaščen inženir geodetske stroke; nadalje mora biti vsaj en družbenik v družbi zaposlen za polni delovni čas ali za krajši delovni čas v posebnih primerih in skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja; nadalje družba ne

sme biti povezana družba, kot to določa 527. člen ZGD-1 in mora biti neodvisna družba.

Na področju graditeljstva udeleženci pri graditvi objektov v razmerju do naročnika (investitorja) in v svojem medsebojnem razmerju sklepajo pisne pogodbe in sicer: gradbeno pogodbo, pogodbo o projektiranju, pogodbo o reviziji/recenziji/pregledu projektne dokumentacije, pogodbo o nadzoru, pogodbo o inženiringu, pogodbo o opravljanju storitve inženirja, podizvajalsko pogodbo in druge podjemne pogodbe:

- **Pogodba o projektiranju** je podjemna pogodba, s katero se urejajo pravice in obveznosti projektanta do investitorja pri pripravi projektne dokumentacije, po kateri se bo izvajala gradnja ali se je izvedla gradnja.
- **Pogodba o reviziji/recenziji/pregledu projektne dokumentacije** je podjemna pogodba, po kateri izvajalec revizije/recenzije/pregleda preveri, ali projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja pa tudi uporabnega dovoljenja izpolnjuje vse bistvene zahteve glede na vrsto objekta.
- **Gradbena pogodba** je posebne vrste podjemna pogodba, ki se nanaša na gradnjo določenega objekta ali izvedbo gradbenih del na določenem zemljišču po določenem načrtu.
- **Pogodba o nadzoru** je posebne vrste mandatna pogodba, ki se nanaša na obveznost nadzornika, ki nadzira ustreznost gradnje in skladnost gradnje s projektno dokumentacijo.
- **Pogodba o izvajanju storitev inženirja**, s katero naročnik pri pravni ali fizični osebi, ki tehnično vodi projekt naroči posamezne strokovne storitve pri izvajanju gradbene pogodbe ali pogodbe o projektiranju.
- **Pogodba o inženiringu** je mešana pogodba, sestavljena iz več posameznih pogodb, s katero investitor istočasno naroči posamezne storitve in izvedbo gradnje.

- **Podizvajalska pogodba** je podjemna ali gradbena pogodba, s katero kateri koli udeleženec pri gradnji svoje pogodbene obveznosti prenese na svojega podizvajalca – izpolnitvenega pomočnika.
- **Druga podjemna pogodba** je pogodba, s katero naročnik ne naroča gradnje določenega objekta in drugih gradbenih del, temveč naroča zgolj posamezna dela, ki so lahko po vsebini storitev gradbena dela in ne pomenijo gradbene pogodbe.

Večina zgoraj navedenih gospodarskih pogodb zasleduje **obligacijo cilja (uspeha)**, izpostaviti pa velja pogodbo o nadzoru, ki je mandatna pogodba in zasleduje **obligacijo prizadevnosti (truda)**. Pogodba o nadzoru je torej **mandatna pogodba (pogodba o naročilu)** in ne podjemna pogodba (pogodba o delu), kot je bilo vseskozi napačno zapisano v 2. odstavku 75. člena prej veljavnega ZGO-1. Pogodba o inženiringu ni posebej navedena v Obligacijskem zakoniku (OZ); pogodba ne predstavlja enotnega in samostojnega pogodbenega akta, temveč pomeni sestavljano pogodbo, pri kateri se medsebojno istočasno prepletajo elementi različnih gospodarskih pogodb (podjemne pogodbe, gradbene pogodbe, kupne pogodbe, mandatne pogodbe in jamstvene pogodbe). Pogodbo o inženiringu je nujno obravnavati tako, da se samo pogodbo ocenjuje po njenih delih, ki predstavljajo elemente raznih drugih pogodb. Povedano nakazuje, da predstavlja pogodba o inženiringu **sestavljeno ali mešano pogodbo**.

Iz sodne prakse je razvidno, da pri razlagi pogodb, sodišče ni dolžno upoštevati kako sta stranki poimenovali pogodbo, glede katere sta prišli v spor; sodišče je dolžno, da samo oceni pravno naravo sporne pogodbe (pogodbe o inženiringu), da upošteva vsebino sklenjene pogodbe in da analizira ter razčleni pravno razmerje, ki sta ga stranki ustvarili s sklenjeno pogodbo.

Poznamo **izvajalski inženiring**, katerega v praksi imenujemo tudi delni, parcialni ali projektni inženiring ter **investitorski inženiring**, katerega v praksi imenujemo tudi kompleksni inženiring. Pod izvajalski inženiring štejemo izdelavo projektne pa tudi investicijske dokumentacije, ali graditev objekta in izročitev zgrajenega objekta v obratovanje, ali nakup naprav in opreme za posamezni objekt, ali usposobitev kadrov. Opazno je, da pod izvajalski inženiring ne spadajo storitve nadzora. Pod investitorski inženiring štejemo vse zgoraj navedene

posle, ki se izvajajo istočasno skupaj. Poleg navedenega pa poznamo še tako imenovani **svetovalni inženiring (consulting)**, kamor štejemo vse svetovalne storitve, ne pa tudi graditve objekta in izročitve v obratovanje. Če izpostavim svetovalni inženiring, mora gospodarski subjekt, ki je registriran za izvajanje vseh inženirskih storitev, imenovati vodjo inženiringa pa tudi vodjo projekta in vodjo nadzora; tako vodja projekta kot vodja nadzora sta za svoja ravnanja odgovorna vodji inženiringa.

Posamezni udeleženci pri graditvi objektov (izvajalec, projektant, nadzornik) so za svoje ravnanje do investitorja in do tretjih **solidarno odgovorni**.

Posamezni imenovani strokovnjaki (pooblaščen arhitekti in pooblaščen inženirji) so za svoje delo odgovorni tistemu udeležencu pri graditvi objektov, ki jih je imenoval za vodjo projekta, vodjo načrta (naziv še ni dokončen), vodjo nadzora, nadzornika posamezne stroke, vodjo gradnje in vodjo del. Imenovane fizične osebe niso odgovorne naročnikom ali tretjim.

147. člen OZ določa, da **za škodo**, ki jo je povzročil delavec pri delu ali v zvezi z delom tretji osebi, **odgovarja gospodarski subjekt**, pri katerem je delavec delal takrat, ko je bila škoda povzročena; oškodovanec ima pravico zahtevati povrnitev škode tudi neposredno od delavca, če je ta povzročil škodo namenoma. Navedeno pomeni, da imenovani pooblaščen inženir ni odgovoren za škodo zaradi malomarnosti tretjim, temveč le subjektu, ki ga je imenoval.

GZ nima določila o odgovornosti, katerega je vseboval 32. člen ZGO-1, ki je določal, da investitor, projektant, ki je izdelal projektno dokumentacijo, izvajalec gradnje, nadzornik nad gradnjo in revident projektne dokumentacije odgovarjajo za neposredno škodo, ki nastane tretjim osebam in izvira iz njegovega dela in njegovih pogodbenih obveznosti.

Posebej je v OZ urejeno **jamstvo za projektantska dela** in to v poglavju – Odgovornost izvajalca in projektanta za solidnost gradnje. Odgovornost obeh se ne nanaša samo na napake objekta, temveč se nanaša na solidnost objekta. Obravnavajo se napake, ki se lahko pokažejo v desetih letih od izročitve objekta ali gradbenih del. Taka kot je odgovornost izvajalca, je tudi odgovornost projektanta v primeru, da je prišlo do napake na objektu zaradi kakšne napake v projektni dokumentaciji. Zakon

določa, da izvajalec ni oproščen odgovornosti za povzročene napake, čeprav je prišlo do nastanka škode zato, ker je pri izvajanju posameznih del **ravnal po zahtevah in po naročilih investitorja**, vendar je tu potrebno upoštevati izjemo, da v primeru, če je izvajalec pred izvršitvijo posameznega dela po zahtevi investitorja opozoril investitorja na nevarnost škode, ki preti zaradi dane zahteve, se izvajalčeva odgovornost zmanjša, v posameznih primerih pa se odgovornost tudi izključuje.

665. člen OZ določa primere, ko utegne priti do regresov **med izvajalcem in projektantom** zaradi nastale in povrnjene škode; regresna odgovornost nastopi takrat, kadar projektant opravlja tudi storitev nadzornika; v tem primeru je projektant odgovoren tudi za tiste napake v izvršenih delih, ki so nastale le po izvajalčevi krivdi, vendar morajo nastati take napake pri izvajanju del, ki bi jih projektant moral opaziti, če je izvajanje del normalno in primerno nadziral. Regresna odgovornost nastopi tudi takrat, kadar je vso škodo, ki je nastala zaradi napake v izvršenih delih povrnil izvajalec, v tem primeru sme izvajalec zahtevati od projektanta povračilo že plačane škode v tolikšni meri, kolikor se da ugotoviti, da izvirajo napake pri izvršenih delih tudi iz napak v projektni dokumentaciji.

Navedene zakonske primere odgovornosti in možnosti regresnega zahtevka sem izpostavil iz razloga **ugotavljanja profesionalne skrbnosti**, ki pa je različna pri posameznih udeležencih pri graditvi objektov. Profesionalna skrbnost dobrega projektanta je drugačna od profesionalne skrbnosti dobrega nadzornika in od profesionalne skrbnosti dobrega izvajalca.

Pooblaščen strokovnjaki, kot sem že omenil, odgovarjajo v prvi vrsti samemu gospodarskemu subjektu; to velja tudi za odgovornost odgovornega geodeta, ki je izjemno po določenih noveliranega ZGeoD-1 odgovarjal ne samo geodetskemu podjetju temveč tudi naročniku geodetske storitve za strokovno izvedbo geodetske storitve; to določilo je bilo ukinjeno.

Poleg temeljne odgovornosti do posameznega gospodarskega subjekta pa po določenih Pravilnika o podrobnejši vsebini dokumentacije in obrazcih povezanih z graditvijo objektov, imenovani **vodja projekta** (lahko je isti za vso projektno dokumentacijo, lahko pa je imenovan posebej za vodjo projekta idejne zasnove, DGD, PZI in PID)

v pisni izjavi (certifikat) poleg projektanta **jamči za pravilnost navedb tudi tretjim osebam**. Pri odgovornosti se kaže razlika med vodjem načrta in vodjem projekta; vodja načrta odgovarja izključno le projektantu, ki ga je imenoval.

Projektantske pogodbe se sklepajo prosto pod pogoji, ki so določeni z zakonom (Zakon o gospodarskih družbah, Obligacijski zakonik), vendar pa morata udeležena spoštovati nekatera omejitvena določila, ki jih zahtevata javnopravna predpisa, to sta GZ in ZAID. Investitor lahko sklepa projektantsko pogodbo za celotno projektno dokumentacijo (projektna dokumentacija za pridobitev mnenja, za pridobitev gradbenega dovoljenja, za izvedbo, za pridobitev uporabnega dovoljenja) z enim gospodarskim subjektom, ki izpolnjuje pogoje za projektanta, lahko pa istočasno z več gospodarskimi subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za projektanta. Izbrani projektant lahko sam s svojimi zaposlenimi pooblaščenimi inženirji in arhitekti izdelava celotno projektno dokumentacijo, pri tem imenuje vodjo projekta. Pogostejši pa je primer, ko projektant po sklenitvi projektantske pogodbe z investitorjem sklepa projektantske podizvajalske pogodbe z drugimi projektanti, na podlagi določil 1. odstavka 12. člena GZ. Projektanti – podizvajalci odgovarjajo izključno projektantu, investitor s podprojektanti ni v nobenem razmerju, podprojektanti nastopajo kot izpolnitveni pomočniki projektanta, ki v celoti za njihovo delo odgovarja investitorju. Imenovani vodja načrta za svoje delo odgovarja projektantskemu podizvajalcu, ki ga je imenoval. Imenovani vodja projekta odgovarja projektantu oziroma vodilnemu projektantu. V praksi se pojavlja tudi situacija, ko investitor istočasno sklenuje projektantske pogodbe z večjim številom projektantov (največkrat po strokah), v tem primeru mora izbrati vodilnega projektanta, ki ima navzven status projektanta; v takem primeru mora za vodilnega projektanta izbrati tistega projektanta, ki bo lahko imenoval vodjo načrta iz stroke, ki glede na namen gradnje prevladuje. Tak izbran projektant izpolnjuje pogoje za vodilnega projektanta poleg ostalih predpostavk le v primeru, da je kandidat za vodjo projekta pri njem redno zaposlen oziroma izpolnjuje druge pogoje po 5. in 14. členu ZAID. ■

Inženirska praksa

PRIPRAVILI SMO NOVO VZORČNO POGODBO ZA PROJEKTIRANJE

Dejan PREBIL, univ.dipl.inž.grad.
Svetovalec za zakonodajo in inženirstvo



Dejan PREBIL

Zaradi nejasne in mestoma nelogične gradbene zakonodaje se naši člani često obračate na nas tudi z vprašanji, povezanimi s pogodbenimi razmerji. Na Ministrstvo za okolje in prostor smo poslali mnogo dobronamernih pripomb in predlogov, ki bi pripomogli k izboljšanju stanja, vendar novelacije zakonodaje ni in ni na vidiku. Ni nam tudi znano, ali bodo naše pripombe upoštevane. Odločili smo se, da kljub takšni zakonski osnovi članom in drugim udeležencem pri gradnji poskusimo pomagati na način, da pripravimo vzorca pogodbe za projektiranje in nadzor. Pogodbo za projektiranje je v sodelovanju s pravnikom Vasjo Kajfežem projektna skupina za zakonodajo že pripravila, pogodba o nadzoru pa je še v pripravi in bo pripravljena v kratkem.

Pogodba o projektiranju je pripravljena na način, da vključuje izdelavo celotne projektne dokumentacije z vsemi potrebnimi načrti, tekst pa se lahko enostavno smiselno prilagodi in uporabi tudi za sestavo posamezne parcialne projektantske pogodbe s posameznimi načrti. Pogodbeni tekst je namenjen najširši uporabi pogodbe o projektiranju, iz katere se lahko smiselno izločijo ali dodajajo posamezne zahteve. S poševno pisavo so v tekstu podana tudi določena pojasnila.

Poleg osnovnega pogodbenega teksta sta pripravljena tudi dva aneksa. Aneks 1 obravnava posebnosti v primeru, da projektira več projektantov in je eden izmed njih določen za vodilnega projektanta, aneks 2 pa obravnava še druge storitve, ki niso izdelava projektne dokumentacije, so pa z izdelavo projektne dokumentacije povezane in prav tako sodijo med poklicne naloge pooblaščenega inženirja oziroma pooblaščenega arhitekta. Med te storitve sodijo svetovanje in zastopanje naročnika, vključno z zastopanjem pred upravnimi organi ali drugimi osebami javnega ali zasebnega prava, pridobivanje mnenj, soglasij in druge storitve poslovnega svetovanja. Predmet tega dodatka je tudi storitev spremljanja gradnje, ki jo v imenu projektanta opravlja vodja projekta PZI oziroma vodja načrta PZI dokumentacije. Tako vsebino aneksa 1, kot tudi vsebino aneksa 2 se lahko smiselno prilagaja od primera do primera, ali pa se posamezna določila smiselno vključijo v osnovno pogodbo o projektiranju.

Obe vzorčni pogodbi se bosta v prihodnosti v primeru spremembe prepisov ustrezno prilagajali. ■

Pogodbeni tekst je namenjen najširši uporabi pogodbe o projektiranju, iz katere se lahko smiselno izločijo ali dodajajo posamezne zahteve.



Svetovni inženirski dan

POOBLAŠČENI INŽENIRJI SMO SVOJ DAN PRAZNOVALI V CANKARJEVEM DOMU

Nejc GRILC, univ.dipl.nov.
Svetovalec za javna pooblastila

Vlanskem letu so inženirji s celega sveta dočakali pomembno prelomnico, UNESCO je prepoznal njihovo vlogo pri razvoju sveta in 4. marec razglasil za Svetovni dan inženirjev. Tako smo letos v Sloveniji v Cankarjevem domu na ta dan praznovali prvi Slovenski inženirski dan, ki je minil v izobraževalnem duhu. Rdeča nit eminentnih domačih predavateljev in gostov iz tujine je bila integralno projektiranje, vodenje projektov in informacijsko modeliranje gradenj, ki prispeva k finančni in časovni transparentnosti gradnje objektov.

“Inženirji z vsega sveta bodo od letos naprej vsako leto 4. marca praznovali svetovni inženirski dan, datum je potrdila Unescova generalna skupščina novembra lani. S tem dejanjem je izpostavila pomembno vlogo inženirjev pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, za katerega si prizadevamo v Sloveniji, Evropi in svetu. Trajnostni razvoj brez inženirjev namreč ni mogoč. Začetki pobude segajo v leto 2016, dokončno pa je bil 4. marec izbran zato, ker je bila na ta dan pred petdesetimi leti ustanovljena Svetovna zveza inženirskih organizacij (WFEO), ki je bila tudi predlagateljica novoustanovljenega svetovnega inženirskega dneva. Obeležujemo ga s koordiniranimi dogodki po vsem

svetu in vesel sem, da smo se odločili, da ga obeležimo tudi v Sloveniji,” je na odprtju dogodka povedal predsednik Inženirske zbornice Slovenije **mag. Črtomir Remec**.

Pomen dela inženirjev in njihove vloge v družbi, je s svojim nagovorom na dogodku podprl tudi predsednik Državnega sveta RS **Alojz Kovšca**: “Preprosto, ker so prav znanje in na znanju pridobljene kompetence gibalno razvoja in ker mora Slovenija, če želi in je dovolj motivirana za tekmo s svetom v najhujših in najtežjih disciplinah oz. panogah, to prednostno negovati in spodbujati že na ravni izobraževalnega sistema. Na področju inženirstva pa smo Slovenci velesila in pomembno vlogo pri tem ima tudi Inženirska zbornica Slovenije. Danes smo priča izjemni multidisciplinarnosti na vseh nivojih družbenega kolesja. Le-ta pa zahteva visoko strokovnost, odlično usposobljenost in učinkovito sodelovanje. Vaša zbornica to zna in zmore, zato mi dovolite, da vam kot reprezentativni organizaciji čestitam za številne sinergije, ki jih uspešno vzpostavljate in vzdržujete. Želim si, da bi tudi politika v najširšem pomenu te besede storila več za dvig družbenega ugleda inženirskih strok.”

Plenarni del je s predavanjem otvoril predsednik matične sekcije strojnih

inženirjev **IZS Mitja Lenassi**, ki je načel v zadnjem letu zelo perečo temo – vprašanje prevladujoče stroke pri projektiranju. S tem je pokazal na nejasna določila Gradbenega zakona, ki je v veljavi dobri dve leti, in ki je prinesel, a ne tudi pojasnil, termina “integralno projektiranje” in “prevladujoča stroka pri projektiranju”. “Ker si ju zato (lahko) vsak predstavlja po svoje, prihaja do velikih težav v praksi. Poleg tega sta si termina v direktnem nasprotju,” je bil nazoren Lenassi.

Sledil mu je ugleden gost iz tujine, **Michael Proprenter** iz avstrijskega podjetja iC consulenten Ziviltechniker. Proprenter je projektni vodja 27 kilometrov dolgega železniškega predora Semmering v Avstriji, ki je trenutno v fazi gradnje. Konstrukcija vključuje predor, jaške in kaverne in je razdeljena na različna razgibana in medsebojno delujoča gradbišča, zato je projekt izvedbeno zelo zahteven. Poleg tehnične vsebine je predstavil tudi organizacijo gradnje in vlogo vseh, ki sodelujejo v tako velikem infrastrukturnem projektu. Prav zato je bilo to predavanje za vse slovenske udeležence še posebej zanimivo, namreč tudi v Sloveniji smo vstopili v obdobje, ko bo gradnja predorov ena od ključnih nalog – najprej



pod Karavankami, potem pa še gradnja predorov na relaciji proge Divača – Koper, kjer bo potekal drugi tir.

Andrej Ržišnik, direktor podjetja Protim Ržišnik Perc je na primeru logističnega centra Cargo na Brniku predstavil prednosti integralnega projektiranja in celovitega vodenja projekta: "Integralno projektiranje bazira na interdisciplinarnem in stalnem hkratnem dialogu vseh akterjev: investitorja, arhitekta, inženirjev ter izvajalcev in uporabnikov. Uspešen dialog je lahko le enakopraven, poteka transparentno in je odprt za izmenjavo idej. Tako voden oziroma orkestriran dialog ustvarja jasno vsebino, prinaša zaupanje in zagotavlja močno verigo odgovornosti. Tveganja postajajo bolj obvladljiva, dolgoročni učinki so predvidljivi, pričakovanja in cilji pa realistični."

Plenarni del predavanj pred okroglo mizo velikih javnih investitorjev je s predstavitvijo integralnega projektiranja na primeru drugega tira Divača – Koper zaključil **Angelo Žigon** iz Elea iC. "Ključna pri integralnem projektiranju je proaktivna vloga vseh sodelujočih, kjer je vsaka navidezna malenkost pomembna. Pri tem se ključne odločitve in reševanje pomembnih detajlov prelaga na zgodnejše faze projektiranja. Le sočasno sodelovanje vseh strok na projektu omogoči kakovosten projekt, trajnostno gradnjo, ki je v današnjem času v evropskem klimatsko osveščenem okolju prioriteta. To lahko dosežemo le s konkretnimi spremembami v pristopu k investiciji; ena izmed teh je vpeljava integralnega projektiranja in gradnje, kar je v nasprotju

s Slovenijo prepoznala tudi Evropska komisija. Naš Gradbeni zakon iz novembra 2017 uvaja namreč pojem "prevladujoče stroke", kar je seveda v nasprotju z integralnim projektiranjem."

Dopoldanski del se je zaključil z okroglo mizo z velikimi javnimi investitorji. Svoje poglede in izkušnje o integralnem projektiranju in vodenju projektov ter informacijskem modeliranju gradenj ter njihovo vključevanje v investicije, ki jih vodijo, so izmenjali direktor v upravi 2TDK **Marko Brezigar**, direktor družbe HESS **Bogdan Barbič** in mag. Črtomir Remec v vlogi direktorja Stanovanjskega sklada RS.

Okrogla miza je bila med inženirji še posebej dobro sprejeta, saj so gostje predstavili rešitve na treh najbolj perečih področjih sodobne slovenske družbe – področje transporta je predstavljala g. Brezigar z drugim tirom, ki je v Sloveniji dvignil že toliko prahu, pa še vedno okrog projekta marsikaj ostaja neznanega. G. Barbič bo s hidroelektrarnami na spodnji Savi eden od nosilcev prehoda k oglično nevtralni družbi, ki nam ga nalaga tudi evropska komisija in ki je nujen sam po sebi, če želimo ohraniti vsaj del naravnega habitata in si zagotoviti vzdržne življenjske razmere tudi v prihodnje. Mag. Remec pa je predstavil delovanje na področju stanovanjske gradnje, ki je predvsem pri mladih že nekaj let v ospredju. Stanovanja so zelo težko dostopna, lahkih rešitev pa ni na vidiku, Remec pa je na primeru graditve stanovanjske soseke Brdo predstavil, kako bo Stanovanjski sklad s sodobnimi, premišljenimi prostorskimi

rešitvami vendarle začel spreminjati stvari na bolje.

Inženirji, ki so se udeležili dogodka v Cankarjevem domu, so tako dobili odgovore na vprašanja, ki se v zadnjem času pogosto pojavljajo v pogovorih v slovenski družbi. S tem pa je tudi SID 2020 dobil potrditev, da so bile izbrane tematike aktualne in zanimive, temu je s svojim mnenjem prikimala večina udeležencev.

Po dopoldanskem plenarnem delu v Linhartovi dvorani je sledil odmor za kosilo, ki je udeležence čakalo v predhodu, Slovenski inženirski dan pa se je nadaljeval s popoldanskimi predavanji za vsako sekcijo posebej. V popoldanskem delu je bila rdeča nit nekoliko bolj ohlapno zastavljena, pri oblikovanju programa so se matične sekcije osredotočile na najbolj pereče problematike, s katerimi se njihova stroka sooča v tem trenutku, zato smo videli raznovrstno paleto tematik, pri vseh pa je bil odziv poslušalcev zelo dober.

Na koncu dneva, ob zaključnem druženju v Cankarjevem domu, je bilo jasno, da je bil prvi Slovenski inženirski dan velik uspeh. Več kot 1100 inženirjev se je izobraževalo, družilo in izmenjevalo mnenja na enem mestu, takšna številka pa bi bila v ponos tudi precej večjim državam od Slovenije. Zato smo zdaj postavljeni pred veliko in zahtevno nalogo – kako Slovenski inženirski dan 2021 narediti še boljši in bolj zanimiv od letošnjega. ■



Predsednik Državnega sveta RS, Alojz Kovšca



Predsednik Državnega sveta RS, Alojz Kovšca in predsednik IZS, mag. Črtomir Remec

Svetovni dan inženirjev

NAGOVOR PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA SVETA RS ALOJZA KOVŠČE OB SVETOVNEM DNEVU INŽENIRJEV

CANKARJEV DOM LJUBLJANA, 4. MAREC 2020

Spoštovane inženirke, spoštovani inženirji, spoštovani predsednik Inženirske zbornice Slovenije gospod Črtomir Remec, spoštovani visoki gostje in gospodarstveniki ...

Državni svet Republike Slovenije ali kot mu radi rečemo slovenski drugi dom je institucija, ki se dobro zaveda pomena znanja in kompetenc za razvoj naše države in njeno konkurenčno prednost v tem izrazito tekmovalnem globalnem svetu. Prav zato sem počaščen, da vas lahko pozdravim in nagovorim kot predsednik Državnega sveta na prvem slovenskem inženirskem dnevu. Velik izumitelj in znanstvenik, predvsem pa velik človek, Nikola Tesla je med drugim izjavil, da je od vseh "zaviralcev", ki najbolj upočasnjujejo človeški napredek, najhujša nevednost. Zakaj to uvodoma izpostavljam? Preprosto, ker so prav znanje in na znanju pridobljene kompetence gibalno razvoja in ker mora Slovenija, če želi in je dovolj motivirana za tekmo s svetom v najhujših in najtežjih disciplinah oz. panogah, to prednostno negovati in spodbujati že na ravni izobraževalnega sistema. Na področju inženirstva pa smo Slovenci velesila, za naše inženirje se puli ves širni svet, kako pa je doma? Smo res naredili kot država vse, da bi bili inženirke in inženirji pošteno nagrajeni za svoje delo, da bi svoje z garanjem, z entuziazmom in z marljivostjo pridobljeno znanje dali na razpolago Sloveniji in slovenskemu gospodarstvu? Bojim se, da smo še vedno, kljub naporu, storili premalo.

Po podatkih Eurostata se število znanstvenikov in inženirjev v Evropski uniji povečuje, približno štiri odstotke na leto. EU ima dobrih 17 milijonov znanstvenikov in inženirjev, kar pomeni 23 odstotkov zaposlenih v znanosti in tehnologiji, še sporoča Eurostat. V Sloveniji imamo dobrih 76 tisoč znanstvenikov in inženirjev, in danes z njimi praznujemo prvi slovenski inženirski dan, ki letos poteka pod vodilom prepoznavanja doprinosov inženirjev k dobroti celotne družbe. Koliko zaslug imate pri tem sami inženirji, ne rabi dodatne razlage. Bi pa želel med vsemi prizadevanji izpostaviti odmevnost projekta "Inženirke in inženirji bomo!" Navduševanje in spodbujanje za inženirstvo, tehniko, naravoslovje in inovativnost, je vse bolj nalezljivo. Rezultati se kažejo v povišanem interesu za tehnične in naravoslovne poklice, kar me izjemno veseli.

Inženirska zbornica Slovenije pri tem igra pomembno vlogo. Vzpodbujanju ustvarjalnosti in inovativnosti ste poleg dvigovanja strokovnosti in odgovornosti namenili največ pozornosti in ves strateški razmislek za prihodnost. Danes smo priča izjemni multidisciplinarnosti na vseh nivojih družbenega kolesja. Le-ta pa zahteva visoko strokovnost, odlično usposobljenost in učinkovito sodelovanje. Vaša zbornica to zna in zmora, zato mi dovolite, da vam kot reprezentativni organizaciji čestitam za številne sinergije, ki jih uspešno vzpostavljate in vzdržujete.

Želim si, da bi tudi politika v najširšem pomenu te besede storila več za dvig

družbenega ugleda inženirskih strok, za prepoznavnost aktivnosti inženirske zbornice ter z odgovornostjo vplivala na sprejemanje dobre zakonodaje s teh področij. Pri tem moramo biti odprti za mnenja ne le stroke, temveč tudi gospodarstva, raziskovalnih in izobraževalnih institucij, študentov, zlasti tehničnih in naravoslovnih fakultet, ter uveljavljenih, prepoznavnih in prodornih ustvarjalcev inženirskega pedigreja. Le skupaj smo lahko močnejši. Dejstvo je, da so razvojno prebojne in inovativne le države, ki podpirajo močne raziskovalne programe in tako krepijo lastno znanje in lastno gospodarsko iniciativo. Za to pa potrebujemo tesno sodelovanje med raziskovalno, akademsko, ekonomsko in politično sfero. Kar pomeni, da moramo bistveno povečati število inženirjev na vodilnih mestih v gospodarstvu, pa tudi v politiki. Imeti sogovornika, ki razume, predstavi in zagovarja strokovna stališča na najvišjem nivoju je dodana vrednost, ki jo slovenska politika nujno potrebuje.

Današnji dan – svetovni dan inženirjev je odlična priložnost, da to bolje in glasneje ozavestimo. Vsak pri sebi in vsi za vse. Konec koncev našo skupno rast v veliki meri poganjate prav vi, inženirke in inženirji. Želim vam prijetno, predvsem pa delovno praznovanje, saj boste v nadaljevanju razpravljali o številnih strokovnih izzivih po posameznih sekcijah.

Uspešno še naprej. ■

Svetovni dan inženirjev

KAKO INŽENIRJI PRISPEVAMO K RAZVOJU SODOBNE DRUŽBE?

Ko so pri UNESCO Svetovni inženirski dan vzeli pod svoje okrilje in ga uvrstili v skupino obeležij, ki jih vsako leto praznujemo po celem svetu, so s tem priznali tudi pomembnost vlogi inženirjev pri razvoju in napredku sodobne družbe. Inženirstvo niso le dih jemajoči veliki projekti, ki so bili v zadnjih desetletjih realizirani v Sloveniji in okolici, inženirji ključno prispevajo k olajšanju vsakdana na področjih, kjer morda sploh ne bi pomislili, da je njihovo znanje potrebno.

Inženirska zbornica Slovenije je razdeljena na šest matičnih sekcij, od največje gradbene pa do najmanjše, a zato nič manj pomembne matične sekcije rudarjev in geotehnologov. Naj gre za gradnjo nove tovarne, tretje razvojne osi, drugega tira Divača – Koper ali pa projekta druge cevi tunela Karavanke, kjer so v teh dneh končno začeli brniti stroji tudi na slovenski strani, povsod je bilo za uspešno izvedbo ključno inženirsko znanje. A pri prispevkih inženirjev ne smemo biti ozkogledi, inženirske rešitve bodo potrebne, da bomo premostili največje prepreke moderne dobe – dostop do pitne vode za vse, boj z globalnim segrevanjem, pot do najprej ogljično nevtralne, nato pa brezogljicne družbe, novi načini transporta in še bi lahko naštevali. Izzivom nam, kot smo se lahko še enkrat več prepričali tudi ob pandemiji korona virusa, zagotovo ne bo zmanjkalo.

Kako še lahko inženirji prispevajo k moderni in trajnostno naravnani družbi? Predsedniki matičnih sekcij so vsak s svojega vidika podali odgovor na vprašanje, kje vidi-jo največje odlike in tudi morebitne pomanjkljivosti njihove stroke. Rdeča nit vsega pa je, tako kot pri Slovenskem inženirskem dnevu 2020, jasna – brez sodelovanja in izmenjavanja znanja ne gre, ne danes in ne v prihodnosti, kjer bo integralno projektiranje in vodenje projektov imelo osrednjo vlogo.

“Kako naj se gradbeni inženir umesti v družbi kot nosilec trajnostnega razvoja? Kako naj gradbeni inženir osmisli svoje delo s trajnostnim vidikom? Kaj pravzaprav je trajnostnega pri delu gradbenega inženirja? Na omenjena vprašanja gradbeni inženirji odgovarjamo različno, ker smo specializirani na več različnih področjih. Pri svojem delu vsi zasledujemo vse tri vidike trajnostnega razvoja – okoljskega, socialnega in ekonomskega, kajti šele z upoštevanjem vseh treh je razvoj res lahko trajosten.

Konstrukterji iščejo nove materiale in načine, s katerimi zagotavljajo mehansko odpornost in stabilnost stavb in mostov in trajnost materialov ter tako podaljšajo življenjsko dobo objektov. Optimizirajo konstrukcijo, s čimer porabijo manj netrajnostnih materialov, vedno bolj v ospredju je zato uporaba lesa kot najbolj “zelenega” materiala. Z raziskovanjem še ne dovolj dognanih potresnih obtežb in seizmičnega obnašanja konstrukcij zagotavljajo ekonomski vidik trajnostnega razvoja, predvsem pa s tem, ko snujejo, preračunavajo in gradijo statično in potresno varne objekte omogočajo vsem varno in brezskrbno uporabo, ki je ključ do njihovega uspešnega dela.

Inženirji nizkogradniki z umeščanjem tras novih cest in železniških prog skrbijo za povezovanje vseh predelov Slovenije tako, da je naše naravno okolje čim manj degradirano, da hkrati s tem zagotovijo manj interakcije z grajenim bivalnim okoljem v smislu hrupa in emisij in uporabnikom prometnic zagotovijo varne prometne tokove. V našem vsakodnevnem migriranju imajo izjemno pomembno vlogo, saj s tem, ko ustvarjajo neprekinjen prometni tok, odločilno prispevajo k zmanjšanju emisij in krajšanju časa, ki ga preživimo na cesti.

Inženirji hidrotehniko so nepogrešljivi pri urejanju vodotokov in varovanju naselij pred poplavami, ki so v času globalne klimatske krize vse pogostejše. Upravljajo z odpadnimi vodami in jih vodijo do sodobnih čistilnih naprav. Brez inženirjev hidrotehniko bi bila tudi oskrba s pitno vodo nesodobna in neučinkovita.

Inženirji geotehniko nam zagotovijo varno temeljenje, varno vožnjo skozi tunele in omogočijo uporabo geotermalne energije ali podzemne vode kot medija za toplotno črpalko. Udeleženi so pri vseh sanacijah plazovitih območij in s tem varovanju ogroženih domov.

Inženirji gradbeništva smo torej prisotni pri vseh elementih grajenega okolja. Z vstopom informatike v gradbeništvo pa bomo z uporabo novih digitalnih tehnologij – predvsem integralnega projektiranja in uporabe BIM-a, še izboljšali našo učinkovitost in natančnost ter s tem pomembno zmanjšali tudi ogljični odtis gradbeništva.”

Andrej Pogačnik,
predsednik matične sekcije gradbenih inženirjev

“Dogodki zadnjih mesecev nas opozarjajo, da mora človeštvo najti rešitev v trajnostnem razvoju in obnašanju. Seveda brez sodelovanja različnih strok, tako tehničnih kot drugih, temu izzivu ne bomo kos. Pri tem ima elektro inženir eno bistvenih vlog, saj s svojim znanjem omogoča izkoriščanje trajnostnih virov energije, pomaga pri doseganju trajnostne proizvodnje električne energije in trajnostnem ravnanju z električno energijo.

Inženir elektrotehnike je odgovoren za načrtovanje, razvoj, oblikovanje in izdelavo novih naprav in sistemov na področju elektrotehnike. Ta so močno vpeta v moderen način našega življenja. In z elektrotehniko že danes iščemo in dosegamo trajnostne cilje, kot so proizvodnja električne energije s pomočjo sonca, rek, morja in vetra, izkoriščanje geotermalne energije, optimalno izkoriščanje proizvodnih virov, razvoj vozil na električni pogon, upravljanje sodobnih prometnih tokov, upravljanje pametnih stavb, nadzor in upravljanje industrijskih procesov in razvoj telekomunikacijskih sistemov.

Razvoj družbe in doseganje trajnostnih ciljev terjata razvoj ravnanja z električno energijo, saj s samim tehnološkim razvojem potreba po njej raste. Zato je treba k reševanju problematike pristopiti s tehtnim premislekom. Doseči trajnostni razvoj brez negativnega vpliva na okolje in obstoječe vire je odgovornost slehernega inženirja.”

Mag. Vinko Volčanjk,
predsednik matične sekcije elektro inženirjev



“Zasnova tehničnih sistemov, ki za doseganje projektnih ciljev zagotavljajo najvišjo stopnjo učinkovitosti, je za projektno skupino izrednega pomena. Kako pa opredelimo učinkovitost? Jo predstavlja razmerje kWh/m²? Jo predstavljajo investicijski stroški? Stroški obratovanja? Stroški skozi življenjski cikel? Stroški projektiranja? Čas zaključka gradnje? Vpliv na okolje?”

Enoznačnega odgovora na to vprašanje ni, saj ima vsak projekt svoje cilje, vendar se trajnostna gradnja vedno osredotoča na dolgoročne vrednote, ne na kratkoročne učinke. Boljši projekt pomeni večjo stopnjo trajnosti, saj so viri optimizirani. Ključnega pomena za to je priprava izhodišča, ki poleg namena projekta opredeli in pomensko razvrsti cilje. V ta namen se uporabi pristop, ki pri obravnavi vprašanj na nivoju projekta privzame stavbo kot sistem. Da je to mogoče, je nujen integralni pristop, to je vključitev različnih deležnikov že v prvi fazi projekta. Inženirji s področja strojništva smo tisti, ki moramo biti pri tem vsekakor vključeni.”

Mitja Lenassi,
predsednik matične sekcije strojnih inženirjev

“Sekcija tehnologov združuje strokovnjake različnih področij, kot so kemija in kemijsko inženirstvo, sanitarno inženirstvo, farmacija in živilska tehnologija, požarno varstvo in gozdarsko inženirstvo.

Skladno z dolgoročno strateško vizijo za prehod v uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtralnno gospodarstvo do leta 2050, ki jo je evropska komisija predstavila leta 2018, bodo tehnologi imeli pomembno vlogo. Za doseganje začrtanega cilja bo treba razviti in načrtovati realne tehnološke rešitve, ki jih bo treba uskladiti z ukrepi na drugih ključnih področjih, kot so industrijska politika, finance ter raziskave in razvoj, skupaj z aktivno vlogo državljanov na

način, ki bo zagotavljal socialno pravičnost za pravičen prehod.

Ključni izzivi pri tem bodo prehod na krožno gospodarstvo, trajnostno kmetijstvo za proizvodnjo varne hrane, raba obnovljivih virov energije in trajnostno upravljanje z naravnimi viri. Tako tehnologi načrtujemo živilske tehnologije po konceptu krožnega gospodarstva, kjer ne nastajajo odpadki, saj se vse sekundarne surovine uporabijo v komplementarnih procesih (proizvodnja mesa, predelava odpadkov za proizvodnjo surovine za hrano za hišne ljubljence, predelava ostankov v bioplinarni, ki proizvaja električno energijo in toploto). Načrtujemo objekte za predelavo odpadkov (biološka predelava, termična predelava, odlaganje odpadkov) in čiščenje vode (čistilne naprave). Strokovnjaki za požarno varnost sodelujejo pri načrtovanju varnih energetsko učinkovitih in pametnih objektov. Inženirji gozdarstva med drugim aktivno upravljajo z gozdovi, ki niso le naravni ponor ogljikovega dioksida, ampak so vir lesa, ki postaja pomemben del trajnostno naravnane gradbeništva in lesne industrije, ob tem so tudi vir biomase, ki je ena od obnovljivih virov energije.”

Dr. Bojan Pahor,
predsednik matične sekcije inženirjev tehnologov, požarne varnosti, prometnega inženirstva in drugih inženirjev

“Inženirji smo odgovorni za razvoj, načrtovanje in gradnjo tehnologij, ki se nanašajo na vodo, energijo, okolje, trajnostna mesta, varnost pred naravnimi nesrečami in druga področja. Prav tako smo inženirji v ospredju velikih globalnih izzivov, kot so podnebne spremembe in reševanje infrastrukturnih problemov.

Infrastruktura je ključnega pomena za gospodarski in socialni razvoj v svetu, najbolj smo se ji posvetili tudi na Slovenskem inženirskem

dnevu. Ceste in železnice ljudem omogočajo, da pridejo na delo. Omenjena prometna infrastruktura, pa tudi letalska in pomorska pristanišča podjetjem omogočajo, da dosežejo trge, ki jih potrebujejo za trgovanje z blagom in storitvami prek mednarodnih meja. Kljub temu pogosto obstaja težnja k premajhnim vlaganjem v infrastrukturo. Prvič, infrastruktura običajno vključuje velike naložbe vnaprej, ki se finančno povrnejo šele čez desetletja. Drugič, tveganje negotovih donosov vloženi finančnih sredstev lahko povzroči drago financiranje projektov ali celo opustitev pričetka gradnje. Tretjič, koristi infrastrukturnega projekta za družbo so lahko pogosto večje od zasebnih donosov, ki jih ustvari koncesionar ali lastnik infrastrukture.”

Izr. prof. dr. Željko Vukelić,
predsednik matične sekcije inženirjev rudarske in geotehnoške stroke

“Geodetska podlaga prikazuje prostorske podatke o obstoječem stanju prostora. Geodetske podlage, izdelane z geodetsko doktrino v državnem koordinatnem sistemu, so osnova za začetek integralnega projektiranja, na ta način je omogočena povezava in izmenjava z vsemi ostalimi prostorskimi podatki na celotnem evropskem prostoru.

Ažurno, kakovostno in trajno evidentiranje nepremičnin, posegov v prostor in drugih sprememb v prostoru v katastrskih evidencah ima velik pomen za razvijanje in uveljavljanje trajnostnih prostorskih politik in zagotavljanje smotrne izrabe prostora.

Vsa gradnja in ostali gradbeno – inženirski posegi se izvajajo v prostoru. Vsak poseg v prostor je tudi poseg v lastnino. Geodeti znamo določiti povezavo posega z lastnikom.”

Matej Kovačič,
predsednik matične sekcije geodetov ■



**WORLD
ENGINEERING
DAY 4. MAREC**



SLOVENSKI INŽENIRSKI DAN

Bogdan Barbič, direktor Hidroelektrarn na Spodnji Savi (HESS)

HIDROELEKTRARNE NA SPODNJI SAVI GRADIJO NAJVEČJO SONČNO ELEKTRARNO

Avtorica intervjuja: mag. Jana LUTOVAC LAH

Bogdan Barbič, direktor Hidroelektrarn na Spodnji Savi (HESS), se ne opredeli o tem, katera od hidroelektrarn (HE), ki jih vodi, mu je najljubša. Ko se z njim pogovarjaš, dejansko čutiš, da ima do HE razvit poseben odnos. Zadnje čase se še posebej ukvarja s HE Mokrice.

HE Mokrice ni samo energetski projekt, ampak tudi največji vodarski projekt v samostojni Sloveniji.

Ja, govorimo o verigi HE na spodnji Savi, katere del je HE Mokrice. Sodobna izgradnja HE že zdavnaj ni več energetski projekt, temveč gre za večnamenski projekt. Obzidane in regulirane reke, kot je Ljubljana in Sava zahtevajo svoje vzdrževanje. Razmišljati o tem, da bo Sava ali Ljubljana kdaj naravna reka pomeni, da je potrebno odstraniti Ljubljano, Litijo, Sevnico in Krško ter pustiti rekam, da prosto tečejo in se razlivajo po prostoru, da spreminjajo tok struge tako, kot so ga milijone let pred naselitvijo ljudi. To bo sicer mogoče, ko ne bo več ljudi, dokler pa živimo na tem prostoru, se je potrebno sprijazniti, da poleg urejanja cest potrebujemo tudi urejanje vodotokov. Projekt izgradnje ureditev na spodnji Savi sestavljajo protipoplavna zaščita celotnega področja, izgradnja šestih HE, čistilnih naprav na celotnem področju, kanalizacijskih omrežij, izgradnja in optimizacija cestnih povezav, ureditev vodotokov v zaledju, renaturacija pritokov, ureditev rekreacijskih površin ob in na bazenih, izboljšava kmetijske proizvodnje z zalivanjem in sanacija ter uravnavanje podtalnice ob bazenih. Vse omenjene zadeve bodo izvedene tudi ob izgradnji zadnje v verigi HE, trenutno pa je zelo neugodna situacija zlasti na področju poplavne varnosti, saj nasipi niso zaključeni in v primeru visokih voda bodo poplave na področju Mokric lahko katastrofalne.

Je ocenjena vrednost 200 milijonov evrov ocena energetskega projekta ali tudi ostalih del?

Polovica omenjene vsote je vrednost energetskega dela, polovica pa je predvideno za vodarski oziroma infrastrukturni del.

Pred letom dni je Društvo za preučevanje rib Slovenije na sodišču s pritožbo doseglo razveljavitev okoljevarstvenega soglasja za gradnjo HE Mokrice. V kateri fazi je noven postopek izdaje okoljevarstvenega



Bogdan Barbič, direktor HESS

soglasja, ki ga je zahtevalo upravno sodišče?

Tako prejšnji postopek, zoper katerega je bila vložena tožba, kot sedanja, vodi ARSO, tako da ne vemo, kdaj bo ARSO postopek zaključil.

Glavna gradbena dela naj bi se po načrtu začela spomladi 2019, končala pa poleti 2022. Odprtje HE Mokrice se s tem odmika za nedoločen čas. Kako komunicirate v HESS-u z naravovarstveniki?

Z nevladnimi organizacijami, ki se zavzemajo za ohranjanje narave, imamo pravzaprav dobre odnose in prisluhnemo njihovim predlogom na posameznem projektu. Z nekom, ki si je za svoje poslanstvo postavil cilj, da je potrebno vse reke v Sloveniji in na Balkanu spraviti nazaj v naravno stanje, pa je težko najti skupen jezik. Ne gre namreč za nasprotovanje enemu projektu, temveč za generalno stališče, da morajo reke v naravi prosto teči. Za doseg tega cilja pa je potrebno poleg jezov hidroelektrarn in mlinov odstraniti tudi vse ceste, železnice in naselja ob rekah. Take zahteve nimajo več stika z realnostjo, temveč so bolj podobne radikalnim političnim ciljem po spremembi družbenega sistema, s katerim bi se odrekli pridobitvam civilizacije.

Ali proti HESS teče kakšna tožba zaradi pogina rib? Ste že kdaj morali plačati odškodninski zahtevek zaradi rib?

Ne, take tožbe ni. Ravno obratno, sodelovanje z ribiškimi družinami na področju HE je zelo dobro, medsebojno obveščanje teče vzorno in vsi se zavedamo, da delimo isti vodotok in da moramo temu primerno tudi sodelovati.

Pred kakšnimi 15 leti je prišlo do nesrečnega primera na HE Boštanj. Ribe so se pred plenjenjem kormoranov pod HE Boštanj namreč zatele v prostor turbine, ki je bila v okvari in je stala. Za potrebe popravila smo izčrpali vodo iz turbine in znotraj je ostala več kot tona rib. Seveda smo predhodno poslali v turbino potapljače, ki pa niso opazili nobene ribe. Šlo je za izreden dogodek, ki je bil posledica okvare generatorjev na HE Boštanj in posledične sanacije. Odškodnino je ribiški družini izplačala zavarovalnica, tako da ne vem, za kolikšno so se dogovorili. Takrat smo imeli še tolarje.

HE Mokrice boste naredili s pomočjo BIM tehnologije. Kako to, da ste se odločili za to?

Z dosedanjim klasičnim projektiranjem smo bili zelo zadovoljni, bilo je točno, zanesljivo, vendar je potrebno iti s časom naprej. BIM tehnologija je prihodnost projektiranja, ni pa nujno, da v taki obliki, kot jo poznamo danes. Res je, da je v tem trenutku to nekoliko dražje, vendar menim, da veliki infrastrukturni projekti morajo biti gonilo razvoja novih tehnologij ob ustrezni



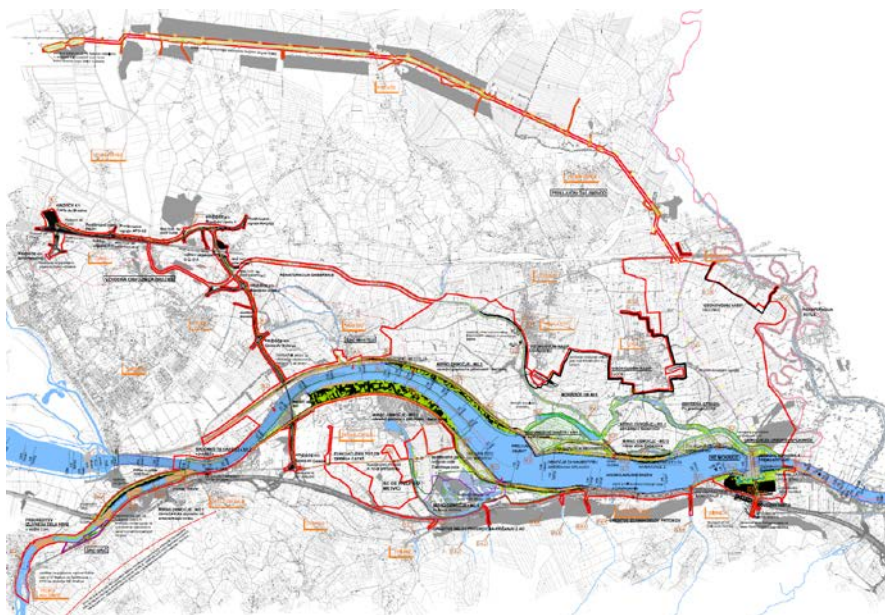
Prostorski prikaz fasade He Mokrice

previdnosti. Kljub računalnikom in bazi podatkov bomo namreč še vedno imeli papirno verzijo dokumentacije, saj sto let star načrt HE Fala še vedno lahko preberemo in razumemo, dvajset let staro datoteko v Autocad-u (program za risanje načrtov) pa je lahko že problem razbrati. Po drugi strani bomo z BIM tehnologijo omogočili mladim inženirjem nove možnosti razvoja in kreativnosti tudi na področju vzdrževanja, morda celo na področju reševanja defekta, ki se sedaj rešujejo ročno. Nadgradnja BIM-a je lahko tudi uporaba umetne inteligence, tako da bo prihodnost tehnično gotovo razburljiva in zanimiva. Seveda brez električne energije nič od tega ne bo mogoče.

Je katera HE na neugodnih geoloških razmerah in ali so možne naknadne zaščite?

O neugodnih geoloških razmerah na Savi lahko govorimo le v času izgradnje, ne pa sedaj, ko je že vse zgrajeno, saj je dejanska geologija vedno upoštevana v tehničnih rešitvah, bodisi v smislu močnejših temeljev ali drugih gradbenih posegov. V času izgradnje je druga zgodba, saj je težko natančno predvideti, kaj se bo dogajalo znotraj 35 metrov globoke gradbene jame. Ključni izziv, s katerim smo se ukvarjali pri dveh HE, je bil vdor podtalnice preko razpok v kameninah. Izrazit je bil pri HE Krško, kjer je bil sredi dna gradbene jame izvir s pritokom 1000 l/sek, kar je bilo potrebno najprej izčrpati, nato pa še zatesniti. Tudi pri izgradnji nasipov so bila v času izgradnje presečenja, saj so ob rekah naplavine, kjer so plasti različno debele, kar je s sorazmerno redkimi vrtnami pred izgradnjo težko natančno ugotoviti. Tako smo pri HE Brežice namesto predvidenega odvzema gramoza na levem bregu reke, ki ga je hitro zmanjkalo, morali uporabiti gramoz z desnega brega reke, kjer ga je bilo dovolj.

Po izgradnji HE lahko rečem, da so vsi tehnični parametri, ki so bili definirani s



Načrtovane ureditve na območju DPN za HE Mokrice

projektom, v celoti izpolnjeni in HE delujejo točno tako, kot je predvidel projektant. Vesel sem, da imamo v Sloveniji tako usposobljene strokovnjake oziroma projektante, na katere se lahko popolnoma zanesemo.

Nam poveste še to, kako to, da ste se odločili zgraditi tudi največjo slovensko sončno elektrarno (SE) ter kdaj in kje bo?

Problem sončnih elektrarn po svetu je nepredvidljivost proizvodnje in shranjevanje. Pri nas smo se odločili, da SE postavimo ob HE in jo vključimo kot enega od agregatov kar v HE. SE bo podnevi nadomestila del predvidene proizvodnje iz HE, kar bo omogočilo polnjenje bazenov, ponoči pa se bodo bazeni praznili in omogočili večjo proizvodnjo hidro energije. Na ta način bodo bazeni služili kot velika baterija sončne energije. Čeprav bo SE imela moč le 6 MW, kar je samo 13 odstotkov HE Brežice, bo trenutno največja SE v Sloveniji. Postavili jo bomo naslednje leto, saj tudi za SE

tečejo procesi umeščanja v prostor s polzevo hitrostjo.

In za konec: katera hidroelektrarna na svetu vas še posebej navdušuje in zakaj?

Vsekakor so to tiste HE, kjer konfiguracija terena omogoča popolno vključitev v naravno okolje tako, da je HE skoraj neopazna. Že prva velika HE, ki je bila zgrajena v svetu, to je HE na Niagari, je tako lepo umeščena v prostor, da je skoraj ne opaziš in je mnogo bolj viden center za obiskovalce kot sama HE. Tudi v Sloveniji, na slapu Savice, je mala HE, ki je običajen opazovalec sploh ne zazna. Seveda pa pri pretočnih HE na rekah kaj takega ni mogoče, zato pa je smiselno, da je pri tovrstnih objektih okolica jezera lepo urejena, sam objekt HE pa atraktiven. Lep primer jezera je Zbiljsko jezero, ki se je turistično lepo razvilo, vodna površina in razgled nanjo pa sta tudi magnet za stanovanjska naselja. ■

Želeli ste izvedeti

Na vprašanja odgovarjajo strokovne službe in funkcionarji IZS

? V konkretni investiciji bi komunalno podjetje nastopalo kot izdelovalec geodetskega načrta za pripravo projektne dokumentacije za graditev objekta in geodetskega načrta novega stanja zemljišča ter kot izvajalec zakoličbe po Gradbenem zakonu (GZ). Kot mnenjedajalec sodeluje komunalno podjetje pri DGD in PID. Investitor v tem primeru je občina, ki je lastnik komunalnega podjetja. Komunalno podjetje hkrati v isti investiciji nastopa še kot upravljavec, mnenjedajalec, v manjšem obsegu pa tudi kot podizvajalec. Je to skladno z zakonodajo? Ali se posamezna dejavnost oziroma storitev izključuje?

Iz vašega vprašanja izhaja, da pri konkretni investiciji komunalno podjetje nastopa kot: projektant, izvajalec (podizvajalec), upravljavec in mnenjedajalec.

Komunalno podjetje mora v prvi vrsti izpolnjevati zakonske predpostavke za projektanta in za izvajalca (za projektanta minimalne zakonske predpostavke po 14. členu ZAID, za izvajalca zakonske predpostavke po 14. členu GZ; predvsem je treba opozoriti na izpolnitev obveznih zavarovalnih pogojev po 15. členu ZAID in istočasno na izpolnitev obveznih zavarovalnih pogojev po 14. členu GZ; v zvezi s statusnim položajem izvajalca je potrebno opozoriti na določilo 120. člena GZ, kjer je določen rok za uskladitev opravljanja dejavnosti gradbeništva, ki je 1. 6. 2020; v tem času lahko izvajalci, ki so izvajali dejavnost gradbeništva pred 1. 6. 2018, še nastopajo kot izvajalci po določilih ZGO-1).

Pod navedenimi zakonskimi pogoji ni zadržka, da komunalno podjetje nastopa istočasno kot projektant in kot gradbeni izvajalec (podizvajalec); ravno tako ni zadržka, da komunalno podjetje nastopa kot upravljavec. Vprašanje pa je, če lahko komunalno podjetje pri konkretni investiciji istočasno nastopa tudi kot mnenjedajalec.

Investitor pridobi mnenje pred vložitvijo zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja; mnenje se pridobi, če je nameravana gradnja takšna, da je zanjo v skladu s predpisi treba pridobiti mnenje pristojnega mnenjedajalca ali če se gradnja nahaja v

varovalnem pasu komunalne infrastrukture; če varovalni pas s predpisom ni določen, se šteje, da je širok 3 m, merjeno od osi voda (2. odstavek 31. člena GZ).

Posebnost je določena v 3. odstavku 31. člena, kjer je določeno, da je mnenjedajalec glede skladnosti s prostorskimi izvedbenimi akti in drugimi predpisi občine glede varovalnih pasov občinskih javnih cest in glede minimalne komunalne oskrbe, ki sodi v okvir obvezne občinske gospodarske javne službe, le občina, na katerem območju se nahaja nameravana gradnja.

2. točka 2. odstavka 36. člena GZ določa, da mora investitor zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja priložiti mnenja pristojnih mnenjedajalcev, razen, če se nameravana gradnja nahaja na območju prostorskega izvedbenega akta, h kateremu so mnenjedajalci kot nosilci urejanja prostora dali pozitivno mnenje in se v njem izrekli, da pridobivanje mnenj v postopku izdaje gradbenega dovoljenja ni potrebno. Iz navedenega je razvidna prva izjema v postopku izdaje mnenj glede na osnovno določilo 3. odstavka 31. člena GZ. Iz navedenega je še razvidno, da nastopa kot mnenjedajalec v navedenih primerih izključno občina in ne na primer komunalno podjetje. Vendar pa je potrebno upoštevati prehodne določbe GZ, zlasti 112. člen, kjer je v 1. odstavku določeno, da se s 1. 6. 2018 ne glede na posebne predpise vsa soglasja, dovoljenja ali druge oblike odobritve nameravane gradnje, izdane za potrebe postopka izdaje gradbenega dovoljenja, štejejo za mnenja v skladu z GZ, s čimer je izpolnjena obveznost pridobitve mnenj po posebnem predpisu. Odobritve (mnenja) po posebnem predpisu so med drugim tudi soglasje za gradnjo z vidika varovanja javnih cest, na podlagi določil Zakona o cestah, soglasja v zvezi z energetskimi sistemi in sicer soglasje za priključitev objektov na elektroenergetski sistem, soglasje za priključitev objektov na sistem zemeljskega plina, soglasje za priključitev objektov na sistem toplote in drugih energetskih plinov in zaključnih distribucijskih sistemov, soglasje z vidika varovanja energetskih sistemov, vse na podlagi energetskega zakona. Posebej bi izpostavili določilo 10. odstavka 112. člena GZ, ki določa, da se do uskladitve posebnih

zakonov (sektorski zakoni), za mnenje v skladu s tem zakonom (GZ) šteje tudi mnenje upravljavca vodovoda, toplovoda, voda namenjenega telekomunikacijskim storitvam in drugih vodov za določeno vrsto gospodarske javne službe lokalnega pomena oziroma v javno korist, razen priključkov nanje, če se gradnja nahaja v 3 metrskem varovalnem pasu takšnih vodov, mejeno od osi voda, vendar največ 3 leta od začetka uporabe tega zakona (GZ) in pod pogojem, da so ti vodi evidentirani v katastru gospodarske javne infrastrukture.

Iz navedenega je razvidno, da določilo 112. člena (GZ) posega v določilo 3. odstavka 31. člena (GZ). Mnenjedajalca sta torej dva, vsak s svojimi pristojnostmi in sicer občina in komunalno podjetje, lahko pa v posameznem primeru tudi le eden od njiju.

Bistveno pa ostaja, da je komunalno podjetje kot gospodarski subjekt udeleženec pri graditvi objektov in ne more pri isti investiciji nastopati kot mnenjedajalec v postopku pridobitve gradbenega oziroma uporabnega dovoljenja, saj je izdaja mnenja del upravnega postopka, ki je lahko predpostavka za izdajo upravne odločbe. Treba je vedeti, da mnenje ni upravni akt in upravni organ ni zavezan upoštevati mnenja mnenjedajalca. Največji zadržek pa se pojavlja v primeru imenovanja članov komisije za tehnični pregled. 2. odstavek 70. člena GZ izrecno določa, da se za člane komisije imenujejo predstavniki pristojnih mnenjedajalcev, ter po potrebi tudi izvedenci. Treba je vedeti, da člani komisije za tehnični pregled nastopajo kot strokovni sodelavci upravnega organa pri izdaji upravne odločbe. Razumljivo je, da strokovni sodelavec oblastnega organa ne more istočasno nastopati kot udeleženec pri graditvi objektov in s tem predložiti mnenje, ki je izključno v korist lastne projektantske oziroma geodetske rešitve. Seveda pa komunalno podjetje pod zakonskimi pogoji (GZ in drugi področni zakoni) lahko nastopa kot mnenjedajalec, vendar le v drugih investicijskih procesih, kjer komunalno podjetje ne sodeluje kot projektant oziroma kot izvajalec (udeleženec pri graditvi objektov).

SPREMENJEN NAČIN POSLOVANJA ZBORNICE V ČASU IZREDNIH RAZMER

Upravni odbor IZS je 12. marca skladno s predpisi za zaježitev širjenja korona virusa sprejel odločitev, da se za čas do 15. aprila spremeni način poslovanja zbornice, na seji 31. marca pa je glede na razmere ta čas podaljšal do zaključka izrednih razmer.

- Vse vloge (za opravljanje strokovnega izpita, vpis v imenik ali izbris iz njega, priznanje poklicne kvalifikacije, dodelitev kreditnih točk, prijave disciplinskemu tožilcu, itn.) in vprašanja sprejema zbornica izključno po pošti (klasični, e-pošti). Osebni obiski niso mogoči. Če potrebujete določeno informacijo oziroma stanje, v katerem

se nahaja vaša zadeva, vas vljudno prosimo, da nas pokličete v času uradnih ur ali nam pošljete elektronsko sporočilo

- Zaradi tega smo podaljšali telefonske uradne ure. Po potrebi jih bomo še podaljšali.
- Do zaključka izrednih razmer so tako odpovedani načrtovani izpitni roki in izobraževanja, strokovni nadzori in obravnave senatov disciplinskega sodišča.
- V tem času na zbornici potekajo sestanki na način video konferenc.

Zahvaljujemo se vam za razumevanje in vam želimo veliko zdravja!

TELEFONSKE URADNE URE

Za vas smo dosegljivi vsak:
ponedeljek, sredo, četrtek in petek
od 9:00 do 12:00 ure
torok od 13:00 do 16:00 ure.

Kontaktne podatke najdete spodaj.



INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE

Jarška cesta 10b
1000 Ljubljana, Slovenija
I: www.izs.si
E: izs@izs.si

Tajništvo

T: 01/547 33 33
T: 01/547 33 40
E: izs@izs.si

Predsednik zbornice

mag. Črtomir Remec
T: 01/547 33 40
E: izs@izs.si

Generalna sekretarka

mag. Barbara Škraba Flis
T: 051/632 340, 01/547 33 40
E: izs@izs.si

Finančno računovodska služba

Marijan Rabič
T: 01/547 33 13
E: marijan.rabic@izs.si
E: racun@izs.si

Pravna pomoč

Helena Vidic Bizjak
T: 069/910 179, 01/547 33 24
E: helena.vidic.bizjak@izs.si

Zakonodaja

Dejan Prebil
T: 069/910 176, 01/547 33 23
E: dejan.prebil@izs.si
E: vprasanja@izs.si

Strokovni izpiti, vpisi v imenik

GRADBENA STROKA
Martina Babnik
T: 069/910 182, 01/547 33 19
E: martina.babnik@izs.si

OSTALE STROKE
Neža Časl Škodič
T: 069/910 181, 01/547 33 26
E: neza.casl@izs.si

Uskladiitev podatkov v imeniku pooblaščenih inženirjev, uskladiitev statusa vodij del

Vodja službe za javna pooblastila
Renata Gomboc Podmenik
T: 069/910 178, 01/547 33 11
E: renata.gomboc.podmenik@izs.si

Izobraževanje

PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE
Nejc Grilc
T: 069/910 180, 01/547 33 17
E: nejc.grilc@izs.si

KREDITNE TOČKE -
INDIVIDUALNE VLOGE
Maja Štampihar
T: 069/910 177, 01/547 33 17
E: maja.stampihar@izs.si

KREDITNE TOČKE - ZUNANJI
ORGANIZATORJI USPOSABLJANJ
Petra Kavčič
T: 069/910 175, 01/547 33 37
E: petra.kavcic@izs.si